Pomurski
VESTNIK
MURSKA SOBOTA, 11. FEB. 1960
Leto XII. — Štev. 6 Cena din 10.—
GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA POMURJE

OKRAJNI DRUŽBENI PLAN ZA LETO 1960 SPREJET

V ponedeljek sta oba zbora Okrajnega ljudskega odbora sprejela predlog letošnjega Okrajnega družbenega plana. Med drugim so na zasedanju imenovali tudi nove člane svetov pri Okrajnem ljudskem odboru. Zasedanju so prisostvovali poleg predstavnikov svetov še zvezna ljudska poslanca JANEZ HRIBAR in IVAN KREFT ter sekretar Okrajnega komiteja ZKS IVAN ROS.

Objavljamo izvlečke iz razprave o predlogu družbenega plana na skupni seji obeh zborov.

IVAN KREFT, zvezni ljudski poslanec je v razpravi omenil odobrena, a neizkoriščena investicijska sredstva iz leta 1959. Kot glavno oviro pri tem je navedel težave glede pripravljanja investicijskih programov in načrtov, zaradi česar posamezni investitorji niso uspeli realizirati posameznih investicij. Kot primer je navedel Mursko regulacijo, ki ji vsa leta, odkar je bila v Ptuju, ni uspelo pravočasno pripraviti potrebnih projektov, dočim je stanje sedaj, ko je uprava regulacije v Radgoni, nekoliko boljše.

Tov. Kreft je nadalje govoril o elektrifikaciji Goričkega, ki bo elektrificirano mnogo prej kot je bilo predvideno na posebnem sestanku leta 1957 pri Gradu, to predvsem zato, ker je DES skrbel za pravočasno pripravljanje potrebnih načrtov. Prav tako je odvisno proučevanje Mure za izkoriščanje v hidroenergetske namene od pravočasne priprave načrtov. Zato je predlagal, naj bi se v Radgoni ali v M. Soboti ustanovil poseben projektivni biro, ki bi skrbel za pravočasno izdelavo načrtov, saj je znano, da so vse projektantske organizacije preobložene z delom.

Odbornik VIKTOR PINTARIČ je poudaril predvsem potrebo po izboljševanju tehnološkega procesa v proizvodnji, nagrajevanje in skrb za zaposlene. Dejal je, da so pri organizaciji dela v naših podjetjih še vedno rezerve, ki lahko povečajo proizvodnjo in storilnost. V prvi vrsti pa moramo poskrbeti, da bodo zaposleni v proizvodnji primerno nagrajeni, da se ne bo pod nagrajevanjem po učinku še vedno skrivalo plačevanje po uri, kot je bilo to doslej.

Glede rekonstrukcij podjetij je tov. Pintarič dejal, da se nekatere že preveč dolgo zavlačujejo. Predlagal je, naj bi uvajali na primer za zidarska dela pri rekonstrukcijah po dve delovni izmeni, kar bi izgradnjo močno pospešilo. Ob večji skrbi za proizvajalca je omenil porast števila bolniških dopustov, družbeno prehrano in ostale probleme, ki zadevajo delovnega človeka. Dokler sindikalnim organizacijam in ostalim merodajnim organom ne bo uspelo urediti teh vprašanj — je dejal — tako dolgo proizvajalec pri stroju ne bo razmišljal o proizvodnji, temveč o svojih osebnih problemih.

Odbornik ALOJZ BENKO je navajal nekatere podatke, ki kažejo, da kmetijske zadruge premalo težijo za tem, da bi se kmetijska proizvodnja pocenila. Omenjal je proizvodne cene pšenice pri posameznih zadrugah. Tako je stal kilogram pšenice pri nekaterih kmetijskih zadrugah 15 do 18 dinarjev, pri nekaterih pa celo 45 dinarjev. Ta nesorazmerja bo potrebno letos odpraviti.

ERNEST HOJER je v razpravi opozoril na zaloge blaga v trgovini. Dejal je, da se nekatera trgovska podjetja izogibajo najemanju obratnih kreditov, s katerimi bi si omogočila večjo izbiro. Zavzemal se je tudi za aktivizacijo potrošniških svetov.

Odbornik JANEZ BLAGOVIČ je predlagal, naj bi se pri merodajnih organih uredilo, da bi bila pavšalizirana tudi tista obrtna podjetja, ki presegajo 40 milijonov bruto prometa letno. O predlogu družbenega plana pa je menil, da bi se morala zagotoviti sredstva za potrebe gasilstva.

KAREL LUTAR je v razpravi omenil prizadevnost kolektivov za izvajanje planskih nalog. Navajal je primer tovarne mlečnega prahu, kjer je iz leta v leto manjša proizvodnja. Analiziral je stanje glede števila kmečkih gospodarstev v Prekmurju, ki lahko oddajajo mleko in pri tem ugotavljal, da se stanje glede mleka ni bistveno poslabšalo od leta 1957, ko je znašal odkup mleka čez 7 milijonov litrov mleka, dočim predvideva letošnji plan odkupa mleka pri TMP le 5 milijonov litrov. Poudaril je, da je pri tem potrebna večja skrb za zadostno količino mleka, ker je velika škoda, da so moderne strojne naprave v tovarni, ki so stale več sto milijonov dinarjev, neizkoriščene. Zato si morajo kolektivi prizadevati, da do največje mere izkoristijo vse strojne naprave, pri čemer je pravilna organizacija surovin velikega pomena.

Z zasedanja Okrajnega ljudskega odbora

DELAVEC — PROIZVAJALEC IN UPRAVLJALEC

V razpravi o predlogu letošnjega družbenega plana je sodeloval tudi zvezni ljudski poslanec JANEZ HRIBAR, ki je uvodoma poudaril, da bi morali proizvajalcem predvsem v gospodarskih organizacijah bolj umljivo obrazložiti pomen večanja bruto produkta in narodnega dohodka za celotno gospodarstvo. Prav tako morajo biti proizvajalci seznanjeni s tem ali so družbena proizvajalna sredstva dovolj izkoriščena ali ne. Podobno kot v TMP je stanje tudi v nekaterih drugih podjetjih, vendar bi morali v takih primerih izvajati tudi neposredni proizvajalci in javnost določen pritisk, da se tako stanje odpravi.

Za tem je govoril o težnjah po močnejši investicijski dejavnosti, ki pa se ne sme odražati v tem, da takrat, ko dosežemo določene investicije, izgradnjo zavlačujemo ali pa kasneje vseh strojnih kapacitet ne izkoristimo do konca. V tem pogledu so premalo prizadevni tudi organi samoupravljanja v podjetjih in prav tako sindikalne organizacije. Predvsem ti organi bi se morali boriti proti pomanjkljivostim in proti ozkemu tehničnemu urejanju proizvodnih problemov.

Druga taka slabost v tem pogledu so preveč načelne razprave o posameznih vprašanjih, ki ne dajejo zadovoljivih rezultatov. Zato bo potrebna ob ustvarjanju boljših pogojev za izvajanje plana predvsem vzgoja upravljalcev, ki bodo razumeli naše ekonomske ukrepe.

Zatem je o pomanjkanju mleka govoril ŠTEFAN ANTALIČ. Dejal je, da je to med drugim tudi posledica premajhne skrbi za povečanje krmne baze. Ker je predvideno, da se prične z gradnjo tovarne močnih krmil šele prihodnja leta, je omenil urejanje mešalnic, ki bi ob dodajanju superkoncentrata dajale primerno krmo.

Družbeni plan omenja potrošnjo 17.300 ton umetnih gnojil, kar pomeni 200 kilogramov na hektar obdelovalne zemlje. Kljub temu, da bodo dajale kmetijske zadruge zemljiščem, ki so v kooperaciji, po 800 in kmetijska gospodarstva družbenega sektorja po 1000 kilogramov umetnih gnojil na hektar, je to vendarle veliko. Lahko pa po potrošnji umetnih gnojil sodimo, da se bo povečalo tudi pridelovanje krmnih rastlin. Omenil je še gnojenje travnikov, kjer bi lahko vsaj na 17 tisoč hektarih povečali donos krme dvakrat ali celo trikrat. Pomanjkanje dobrih krmil onemogoča tudi primernejšo nagrajevanje tistih kmetovalcev, ki prodajajo mleko, saj bi bilo najbolj primerno, da bi jim dajali v zameno za mleko močna krmila.

O združevanju sredstev gospodarskih organizacij je spregovoril med drugimi tudi ŠTEFAN ŠABJAN. Ugotavljal je, da v nekaterih kolektivih ni pravega razumevanja za to akcijo in da ponekod poskušajo za vsako silo nekaj na hitro investirati, samo da bi izkoristili lastna sredstva. Predlagal je, naj bi se osnovala v okrajnem merilu posebna komisija, ki bi izvajala akcijo o združevanju sredstev.

Med drugim se je tov. Šabjan dotaknil tudi vprašanja mlinov, ki ne ustvarjajo niti

(Nadaljevanje na 2. strani)

Ob obletnici smrti F. Prešerna

Francè Preseren

Ob obletnici Prešernove smrti — slovenskem kulturnem prazniku — so po vseh šolah v Pomurju priredili proslave, na katerih so učenci in dijaki brali in deklamirali pesnikova dela. Poleg tega pa so prosvetna društva priredila tudi širše proslave. Tako je DPD Svoboda v Ljutomeru priredila proslavo, na kateri so nastopile razne sekcije društva. Podobna proslava je bila tudi v Radgoni. V Lendavi bo sindikat prosvetnih delavcev priredil danes širšo proslavo, ki bo posvečena velikemu slovenskemu pesniku. Murska Sobota bo pa v spomin pesniku priredila večjo proslavo v ponedeljek.

Posebej svečano sta slovenski kulturni praznik proslavila gimnazija in učiteljišče. Na proslavi je nastopil pevski zbor gimnazije, deklamatorji in učenci glasbene šole. Poseben del pa so pripravili tudi člani literarnega krožka, ki so brali svoja dela v vezani in nevezani besedi (Nemeš, Čačinovič, Baboš, Balažic, Raduha).

Nekatere značilnosti
okrajnega družbenega plana

Letošnji okrajni družbeni plan postavlja pred občine in pred kolektive v gospodarskih organizacijah precejšnje naloge. Predvsem bo potrebno skrbeti za povečanje proizvodnje in storitev v vseh gospodarskih panogah, zlasti pa v industriji, kmetijstvu ter v dejavnostih, ki pospešujejo razvoj družbenega standarda.

Letos bo potrebno povečati predvsem delovno storilnost, ki je vsa leta nazaj zaostajala za planskimi predvidevanji. Večjo storilnost bo moč doseči s sodobnejšimi metodami dela, z uvajanjem primernejših strojnih naprav, z izboljšano organizacijo dela in z nagrajevanjem.

Nadaljnjo povečanje osebne potrošnje, zlasti delavcev in uslužbencev, mora izhajati iz povečanja osebnih dohodkov, ki pa morajo biti vezani z večjimi uspehi pri delu.

Vsa investicijska vlaganja v letu 1960 bodo usmerjena v čim hitrejšo izvedbo že pričetih investicij v okviru perspektivnega plana, znašala pa bodo v gospodarskih investicijah 69 in v negospodarskih investicijah 51 odst. vseh investicij predvidenih v obdobju 1957—1961.

Razpoložljiva sredstva okrajnega investicijskega sklada bodo znašala letos 165 milijonov dinarjev, sredstva občinskih investicijskih skladov pa okrog 180 milijonov. Predvsem sredstva okrajnega investicijskega sklada naj bi porabili v glavnem za soudeležbo pri najemanju posojil, poleg tega pa računa okrajni družbeni plan na okrog 260 milijonov dinarjev, ki bi jih odstopila podjetja v skupni sklad. Od tega bi porabili 60 milijonov dinarjev za investicije v šolstvu, zdravstvu in v ostalih negospodarskih panogah.

Ob predvidenem povečanju proizvodnje se bo povečalo tudi število zaposlenih. Skupaj naj bi na novo zaposlili okrog 540 ljudi. Glede na lanskoletno število delavcev se bo povečalo število zaposlenih v industriji za 7, v kmetijstvu za 4,8 in v gradbeništvu za 5 odst.

V letu 1960 je pričakovati porast realne osebne potrošnje za 10,4 odst., kar je nekaj manj kot predvideva perspektivni plan do konca leta 1961. Predvideni porast osebne potrošnje bo moč doseči le, če bodo izpolnjene osnovne naloge glede povečanja proizvodnje in storitev, delovne storilnosti, pravilne politike zaposlovanja in organizacije tržišča. Letos so predvidene mnogo večje naložbe sredstev v negospodarsko dejavnost in za gradnjo stanovanj kot v letu 1959.

Družbeni plan navaja kot nujno, da se v letošnjem letu prične graditi čim več cenejših stanovanj in s tem omogoči družinam z nekoliko manjšimi dohodki primernejša stanovanja. Za pospešeno stanovanjsko izgradnjo pa je potrebno pritegniti tudi lastna sredstva prebivalstva.

Med večjimi objekti, ki bi jih naj zgradili letos s sredstvi za negospodarske investicije, so učiteljišče v Murski Soboti, center za napredek gospodinjstva, okrajni pedagoški center z ljudsko univerzo, vajenska šola v Lendavi, osnovna šola v Turnišču, nadaljnja izgradnja srednje kmetijske šole v Rakičanu, šole v Petrovcih, v Stročji vasi, pričetek gradnje šole v Križevcih pri Ljutomeru in za ureditev dvorane za kulturne prireditve v Murski Soboti.

Tudi za potrebe zdravstva bodo letos vložena večja sredstva kot lani in sicer za 75 odstotkov. Družbeni plan omenja pričetek gradnje otroškega oddelka pri soboški bolnišnici, gradnjo zdravstvenih domov v Beltincih, Murski Soboti, Radencih in nadaljnjo izgradnjo objektov pri zdravilišču v Slatina Radencih.

Letos povečan izvoz

V skladu s povečanjem obsega proizvodnje v industriji in kmetijstvu je pričakovati letos tudi večji izvoz. Ta se bo nanašal predvsem na izdelke konfekcije perila, usnja, bekonov, vina in šampanjca. Glede na to bo potrebno proučiti pogoje za ustanovitev izvoznega podjetja v Pomurju, pri čemer bo najteže glede strokovnega kadra.

V industriji naj bi se čim hitreje zaključile že pričete rekonstrukcije in novogradnje. Skupaj bodo investicijske naložbe v industriji nekoliko večje kot lani. Proizvodnja se bo povečala predvsem v industriji nekovin, usnja in obutve ter v grafični industriji. Med večjimi deli, ki bi jih pričeli v tej panogi gospodarstva, je pričetek gradnje steklarne v Beltincih. Nova steklarna, za katero naj bi letos pripravili investicijski program in idejni projekt, bi proizvedla letno okrog 10 tisoč ton stekla. S stekleno embalažo bo oskrbovala v glavnem soboški in mariborski okraj. Poleg tega navaja okrajni družbeni plan večje investicije v industriji kovinske galanterije, tekstilni industriji, živilski industriji in v industriji gradbenega materiala.

V kmetijstvu za 26 odstotkov večja proizvodnja

Po dosedanjih uspehih v kmetijstvu se bo povečala proizvodnja v tej panogi gospodarstva za 26 odst. v primerjavi z lanskim letom. S tem bo tudi dosežena raven proizvodnje, ki jo predvideva perspektivni plan za leto 1961. Najbolj se bo povečalo pridelovanje krmnih rastlin, industrijskih rastlin, precejšen presežek pa bo dosežen tudi v živinoreji. Stalež goveje živine na družbenih posestvih se bo povečal za 1700 glav.

Za povečano proizvodnjo mesa je predvidena tudi povečana vzreja perutnine, predvsem piščancev, zato namerava urediti Poslovna zveza Murska Sobota v Gornjih Petrovcih posebno farmo, ki bo dala letno 270.000 piščancev.

Porast kmetijske proizvodnje sloni predvsem na predvidenem obsegu organizirane proizvodnje na družbenih posestvih in v zadružni kooperaciji. Tako bo zajeto v organizirani proizvodnji okrog 27 odst. njiv in 30 odst. travnikov, kar je dvakrat več kot leta 1959.

Nadalje navaja letošnji družbeni plan nekatere izboljšave v prometu kot nadaljnjo modernizacijo cestnega omrežja.

OKRAJNI DRUŽBENI PLAN ZA LETO 1960 SPREJET

(Nadaljevanje s 1. strani)

toliko dohodka, da bi krili osebne prejemke in družbene obveznosti. Podobno kot pri mlinih je pri večini lesnopredelovalnih obratov.

DR. NIKOLAJ LAJNŠČAK pa je govoril o pomanjkljivi tehnični zaščiti pri delu, kar v mnogih podjetjih vpliva na proizvodnost. Kot umestne je omenil negospodarske investicije v zdravstvu, predvsem kar zadeva pričetek gradnje otroškega oddelka soboške bolnišnice.

ZDRUŽEVANJE GRADBENIH PODJETIJ

Odbornik BOGO VERDEV je govoril o povečanju kapacitet projektantskih in gradbenih podjetij. Predlagal je, naj bi manjša gradbena podjetja tesneje sodelovala ali pa naj bi se celo združila, kar bi povečalo zmogljivost njihove dejavnosti.

Nadalje je govoril o potrebi po izboljšanju trgovine s kmetijskimi pridelki. Če predvideva družbeni plan letos dobro sadno letino, je treba že ob začetku leta organizirati vse potrebno glede predelave in odkupa sadja. Ob koncu je predlagal, naj bi se bolj dosledno kot doslej izvajal zakon o vinu, pristojni organi pa naj bi ugotovili, zakaj je vino iz dneva v dan dražje, čeprav je bil ukinjen prometni davek na vino.

V drugem delu zasedanja so odborniki razpravljali o predlogu družbenega plana na ločenih sejah. Predlog družbenega plana in proračuna je bil potem z manjšimi popravki sprejet.

ČRENSOVCI

Pred kratkim je uprizorila mladinska igralska skupina iz Črensovec igro Miška Kranjca »Pot do zločina«. Z igro so gostovali na Hotizi in v Lipi, uprizoriti pa jo nameravajo tudi na Bistrici.

*

Kmetijska zadruga Črensovci je pred kratkim dodelila aktivu mladih zadružnikov hektar obdelovalne zemlje. Poleg tega bo zadruga odstopila mladim zadružnikom kmetijske stroje in seme. J. G.

Tudi ta pogreša prehod na Trgu zmage v Murski Soboti, o katerem se že toliko časa govori

V ČZP »POMURSKI TISK« SPREJELI PROIZVODNI PLAN

Pretekli petek je delavski svet ČZP »Pomurski tisk« sprejel proizvodni plan za leto 1960. Fizični obseg proizvodnje se bo letos povečal od lanskoletne realizacije za 24 odst., letna realizacija pa bo znašala 350 milijonov dinarjev. Delavski svet je v razpravi o predlogu proizvodnega plana predlagal, da podjetje prispeva predvideni odstotek lastnih sredstev v okviru akcije za združevanje sredstev.

ZADRUGE V POMURJU

med pripravami na spomladansko setev

SKLEPANJE POGODB ZA SPOMLADANSKO SETEV JE V TEKU — POLEG KOOPERACIJE TEŽNJA ZA LASTNO PROIZVODNJO — SEMENA IN GNOJILA SO NA ZALOGI, DELNO PA SO ŠE NAROČENA — PONEKOD TEŽAVE ZARADI POMANJKANJA SEMENSKEGA KROMPIRJA

Kmetijske zadruge v našem okraju so se v glavnem dobro pripravile za spomladansko setev. Precej zadrug je dobršen del pogodb sklenilo že jeseni. Tudi sedaj je v zadrugah sklepanje pogodb v širokem razmahu. Ponekod menijo, da so sklenili pogodbe že za preko polovico planiranih površin. V nekaterih zadrugah še vse preveč odlašajo na pomlad, ko bo itak dovolj drugega dela. Dejstvo je, da zadruge, ki imajo dobro povezavo in pomoč množičnih organizacij oziroma vaških aktivov, plane hitro uresničujejo.

Nekateri kmetje so se jeseni nekoliko obotavljali ter zaradi tega zemlje za setev niso mogli zadostno pripraviti. Te torej čaka spomladi precej dela. Vsekakor pa se obeta, da bodo skoraj po vseh zadrugah plane dosledno uresničili. Pri sklepanju pogodb pa bo še nadalje potrebna pomoč političnih aktivov oziroma njihovo sodelovanje.

Zadruge tudi letos težijo, poleg pogodbenega sodelovanja, za lastno pridelavo. Prav zato so še hitreje najemale posestva, nekatere zadruge pa so se odločile, da bodo nekaj posestev tudi odkupile. Številni kmetje še nadalje ponujajo zadrugam posestva v zakup pod zelo ugodnimi pogoji, zato morajo zadruge njihovim željam ustreči ter tako širiti svoje pridelovalne možnosti.

Precej zadrug ima semena že pripravljena, manjše količine pa imajo še naročene. Težave imajo zlasti s semenskim krompirjem. J. S.

OD ZAMISLI DO INVESTICIJE

Že večkrat je bila izrečena kritika na račun načrtov in pripravljanja ostalega tehničnega materiala za pričetek investicij. Splošno mnenje je, da je od zamisli do investicije, ki naj da toliko in toliko milijonov dinarjev brutoprodukta in narodnega dohodka, preveč dolga pot. V tem se kaže tudi neučinkovitost investicijske graditve. Tudi na nedavnem zasedanju okrajnega ljudskega

BELEŽKA

odbora so nekateri odborniki navajali te probleme, ko so govorili o počasnosti investicijske dejavnosti, čeprav v nekaterih primerih ni nobenih ovir, da ne bi investicij pospešili.

Vzrokov za to je seveda veliko — od nepripravljenosti gospodarskih organizacij in drugih investitorjev, zapletenega in dolgotrajnega postopka za izdelavo in potrditev investicijskih programov, do premajnih kapacitet gradbenih podjetij. Vse to so objektivni razlogi za počasnost nekaterih investicij. Vendar je pri tem največ propustov s strani gospodarskih organizacij, ki se ne zavzemajo dovolj za to, da bi imele načrte pravočasno pripravljene. Danes teče že četrto leto našega perspektivnega plana, vendar je tudi v Pomurju malo podjetij, ki bi imele pravo sliko o nadaljnjem razvoju svojih obratov. Morda ponekod niti niso potrebni za to podrobni načrti, vsaj v takih primerih ne, kjer ni izgledov, da bo gospodarska organizacija letos ali prihodnje leto že lahko s pomočjo kreditov razširjala svoje obrate. Ekonomsko utemeljena orientacija pa bi morala vendarle biti.

Razumljivo, da ob pomanjkanju projektantskih organizacij tudi projektanti izkoriščajo konjunkturo, ki se odraža predvsem v ceni storitev. Morda je to tudi vzrok, da investitorji neradi pristopijo k temu delu in se odločijo za izdelavo načrta tik pred tem, ko bi ga morali že predložiti komisiji za potrditev elaboratov oziroma banki za odobritev sredstev.

ODLIKOVANI ČLANI DPM IZ POMURJA

V soboto je Zveza društev prijateljev mladine Slovenije podelila najdelavnejšim članom zlata odlikovanja. Odlikovanja je prejelo 9 članov, predvsem iz vrst prosvetnih delavcev: Milan Kocuvan, Manko Golar, Miha Veršič, Milena Pirher, Franc Pajtler, Marica Vodenik, Franc Hanjšek, Dragica Razdevšek in Marija Stubl.

Odlikovanja je podelil ob navzočnosti sekretarke Okrajnega odbora SZDL Side Podlesek, podpredsednik OLO Franc Šebjanič. Za podeljena priznanja se je v imenu okrajne zveze društev prijateljev mladine zahvalil predsednik zveze Miha Veršič.

Elektrifikacija na Goričkem bo letos končana

V Rogašovcih je bil v začetku februarja sestanek vaških odborov za elektrifikacijo in predstavnikov ObLO M. Sobota, na katerem so razpravljali o elektrifikaciji na Goričkem.

Letošnji družbeni plan soboške občine med drugim predvideva elektrifikacijo več vasi na Goričkem, ki doslej še niso bile elektrificirane. Za ta namen je predvidenih približno 22 milijonov dinarjev, kar bo prispevek za gradnjo daljnovodov D. Slaveči—Kuzma—Dolič, Rogašovci I—Sotina—Serdica, Rogašovci I—Rogašovci II in Večeslavci—Fikšinci. Poleg tega bo občinski ljudski odbor prispeval za opremo transformatorjev. Vaščani pa bodo dali drogove, opravili prevoze in dali delavce za gradnjo transformatorskih postaj in električno omrežje po vaseh.

Predvideno je, da bi vsa dela bila končana za Dan republike. Tega dne bi naj bila tudi večja svečanost, na kateri bi proslavili zaključek elektrifikacije na Goričkem.

Obisk v soboški telefonski centrali

Niso vsega krive telefonistke

Niti sam ne vem točno, zakaj sem se odločil, da bom obiskal soboške telefonistke. Menda ravno zaradi nedavnega dogodka: »Pojdi pogledat v centralo, boš videl, kako te ženske tam lenarijo. Že trikrat sem klical Komunalno banko, pa vedno govorijo: Zasedeno...« Tako mi je ondan na pol zarjovel v obraz uslužbenec »nekega« soboškega podjetja ter besno treščil slušalko na vilice. Skušal sem mu pojasniti, da ni samo njegovo podjetje telefonski naročnik, toda ni zaleglo. Še dalje je trdil svoje ter nesmiselno brskal po razmetanih papirjih...

Ali res lenarijo? — Tega nikakor ne bi mogel trditi. Šest telefonistk se je med rahlim brnenjem trudilo, da bi pravočasno ustregle vsem naročnikom. Skorajda ne bi verjel, da vzpostavijo dnevno povprečno po 1700 lokalnih pogovorov. Poleg tega pa gre preko centrale dnevno preko 500 medkrajevnih pogovorov. »Najhuje je dopoldne, zlasti ob ponedeljkih ter po praznikih«, so mi nerade zaupale. Nekoliko boljše je v popoldanskih urah.

Iz soboške centrale

ko sta v centrali le po dve telefonistki. Če bi bili vsi naročniki razumevni in vljudni, bi bilo delo in življenje še nekam znosno. Ne samo, da morajo hitro vzpostaviti zveze, ampak morajo vmes beležiti naročila, čakati da ta ali ona številka konča pogovor, da ne omenjam še pogostih okvar, ki jih pri delu ovirajo.

Le kako morejo biti vedno vljudne, sem pomislil, ko se je nenehno ponavljalo: Centrala... Lahko prekinem, kličejo vas medkrajevno... Govorite...? itd.

Tako je v centrali dan za dnem. Vedno enolično delo, ki zahteva kajpak precejšnjo potrpežljivost ter vljudnost telefonistk, do katerih pa smo včasih premalo uvidevni, dostikrat pa nam zmanjka potrpežljivosti, česar pa niso krive telefonistke.

Da je pa to res, se bomo najbolje prepričali, ko bo Murska Sobota dobila predvideno novo poštno poslopje ter hkrati z njim avtomatsko telefonsko centralo.

J. Stolnik

S seje sveta za šolstvo ObLO Murska Sobota

Letos nove šole in stanovanja za učitelje

V soboto je bila v Murski Soboti seja Sveta za šolstvo pri občinskem ljudskem odboru Murska Sobota. Na seji so člani razpravljali o predlogu proračuna za tekoče leto. Ugotovili so, da je po predlogu proračuna zasigurana funkcionalnost šol za tekoče leto. V predlogu proračuna so predvidene tudi večje investicije. Tako za gradnjo šole v Bogojini 11 milijonov dinarjev, za dokončno dograditev sanitarij na drugi osnovni šoli v Murski Soboti 3,5 milijonov din. Za začetna dela za gradnjo nove šole v Kuzmi so predvideli 1 milijon dinarjev.

Na seji sveta so posvetili veliko pozornost tudi gradnji stanovanj za učitelje. Tako so v predlogu predračuna predvideli gradnjo dveh stanovanj v Rogašovcih in večja sredstva za štiri-stanovanjski blok na Tišini. Sredstva bi se porabila iz investicij stanovanjskega sklada.

Nadalje je svet razpravljal tudi o pripravah na razpis učiteljskih mest ter o komisijah za ocenjevanje prosvetnih delavcev. Na seji so tudi sklenili, da bodo v najkrajšem času izvedli v štirih večjih centrih občine seminarje za člane šolskih odborov. Na seminarjih bi se člani šolskih odborov seznanili z nalogami šolskega odbora v zvezi z novim zakonom, šolsko reformo ter problemi šole nasploh.

ZASEDANJE ObLO MURSKA SOBOTA

Včeraj so razpravljali odborniki občinskega ljudskega odbora na skupni seji obeh zborov o izvajanju komunalnih del na vaseh v letu 1959 in o smernicah za delo v letu 1960, na dnevnem redu ločenih sej pa je bila razprava o odloku o kategorizaciji cest IV. reda, o odloku o uvedbi dopolnilnega proračunskega prispevka iz osebnega dohodka in o odloku o uvedbi občinskih taks.

ZA DAN ŽENA

Za soboto je okrajni svet Svobod in prosvetnih društev sklical sestanek predstavnikov občinskih svetov Svobod. Na sestanku bodo razpravljali o proslavah ob Dnevu žena.

Vanek Šiftar

SPREMEMBE IN DOPOLNITVE V KAZENSKEM ZAKONIKU

Ko je 1. julija 1951 stopil v veljavo Kazenski zakonik, smo šele z izročitvijo gospodarskih organizacij v upravljanje delovnim kolektivom začenjali novo obdobje v rasti socialističnih družbenih odnosov. Ta Kazenski zakonik, ki je nosil še močan pečat administrativnega upravljanja in je moral reševati odgovornost ljudi za dejanja proti ljudski revoluciji, je s svojimi določili vplival na zatiranje kriminalitete, na krepitev socialistične zakonitosti in obenem tudi ustvarjal z rastjo socialistične demokracije bogato prakso, ki je predvsem po letu 1953 vedno glasneje zahtevala spremembe in dopolnitve.

Čeprav smo v letu 1951 šele polagali z delavskim samoupravljanjem temelje socialistični demokraciji, pa je bilo v Kazenskem zakoniku določeno, da je namen kaznovanja pri nas:

preprečevati družbi nevarno delovanje;

preprečevati kazniva dejanja storilca in ga poboljšati;

vzgojno vplivati na druge, da ne bi delali kaznivih dejanj in

vplivati na razvoj družbene morale in družbene discipline državljanov.

Spremembe, ki so rastle iz leta v leto in jih je narekoval naš razvoj, so na osnovi teh temeljnih načel kaznovanja zahtevale tudi noveliranje kazenskega zakonika. Istočasno so se dogajale tudi v svetu spremembe, predvsem pa se je krepila vloga Organizacije združenih narodov in naša država je vedno bolj aktivno podpirala napore mednarodne organizacije odnosno njenih organov in tako smo v noveli kazenskega zakonika sprejeli določilo, da ne morejo biti kaznovani mlajši mladoletniki, pač pa, da jim je možno izreči le vzgojne ukrepe, če so kazensko odgovorni.

Naš razvoj v smeri širjenja pravic delavskega in družbenega samoupravljanja je postavljal iz dneva v dan v ospredje delovnega človeka z njegovimi pravicami in dolžnostmi in to je zahtevalo tudi svojo pravno zaščito. Zato je že leta 1955 imenovala Zvezna ljudska skupščina posebno komisijo, ki je ob široki razpravi prišla do zaključkov, da še v celoti niso dozoreli pogoji za sestavo novega kazenskega zakonika, ampak le za njegovo noveliranje (spremembe in dopolnitve). Novelirani Kazenski zakonik je bil sprejet na zasedanju Zvezne ljudske skupščine 30. junija 1959 ter je začel veljati s 1. januarjem 1960. Spremembe v Kazenskem zakoniku so istočasno zahtevale tudi spremembe in dopolnitve v zakoniku o kazenskem postopku.

Nimam namena, da bi seznanjal bralce s teoretičnimi vprašanji in problemi iz omenjenih zakonikov, niti da bi do podrobnosti razlagal vse spremembe in dopolnitve. Namen tega pisanja je, da se delovni ljudje vsaj v glavnem seznanijo z vsemi spremembami in dopolnitvami, ki so očiten odraz našega uspešnega razvoja, naše socialistične demokracije, ki je že bistveni del naših medsebojnih odnosov. Prav posebej bi želel s tem pisanjem opozoriti vse napredne sile, ki tudi v našem okraju delujejo v političnih in družbenih organizacijah, v organih delavskega in družbenega upravljanja, da je v Pomurju vprašanje kriminalitete še vedno pereče, da je to odsev stare miselnosti in orientacije, ki je v nekaterih krajih še precej globoko zakoreninjena. Kriminaliteta je prvenstveno družbeni pojav in odraz odnosov med ljudmi in to predvsem odnosov, ki rastejo iz načina proizvodnje in delitve ustvarjenega dohodka. Mnogi primeri, ki so se dogodili na našem področju in o katerih smo tudi brali, nam potrjujejo, da je še mnogo neučakanosti, da bi prišli čimprej do zemlje in zato je pohlep po zemlji in včasih tudi po navideznem bogastvu vzrok večini ubojev; zato so primeri, da se mnoga sporna vprašanja urejajo na krvav način ali pa tako, da si poravnavajo račune, včasih celo navidezne, na nezakonit način — s tatvinami. V teh letih po osvoboditvi je bilo v našem okraju v pogledu vsestranskega napredka narejeno več kot v prejšnjih sto letih. Te spremembe so hitre, ali vendar še prepočasne in jih moramo pospeševati, toda pri tem pa se napredne sile morajo še odločneje zavzemati za hitrejšo splošno in kulturno rast, za utrjevanje socialistične zavesti pri vseh, to je zavesti, da vsak lahko dobiva le po svojem delu.

Ko smo koncem lanskega leta pregledovali bilanco kaznivih dejanj, smo se zamislili ob tem, da je prišlo v našem okraju eno kaznivo dejanje na vsakega triindevetdesetega prebivalca. Podrobnejši pregled pa nam je odkril, da je odpadlo 35,7 % na kazniva dejanja zoper življenje in telo in 22,9 % na kazniva dejanja zoper družbeno in zasebno premoženje (v glavnem tatvine). Ti podatki govorijo dovolj jasno, kje lahko pomagajo in kako, družbene in politične organizacije ter organi delavskega in družbenega upravljanja. Brez dvoma se bodo morali tudi drugi organi odnosno organizacije in ne samo sodišča, tajništvo za notranje zadeve in postaje Ljudske milice spraševati, ali se res ne da živeti po nekaterih krajih brez pretepov in tatvin, odnosno nujno bo, da se bomo vsi trudili, da bo čimprej manj teh kaznivih dejanj, da bodo čimprej novi odnosi med ljudmi tudi po naših vaseh. Primerjave z minulimi leti nam kažejo napredek v tej smeri in aktivnost ter uspehi poravnalnih svetov v našem okraju nam dajejo precejšnje upanje, da se stanje izboljšuje in se lahko hitreje popravi kot mislimo, seveda če se vse napredne sile za ta vprašanja tudi zavzamejo.

Z razvijanjem naše materialne osnove (gospodarske razvitosti): v kmetijstvu s sodelovanjem kmetijskih zadrug in kmetijskih gospodarskih organizacij z individualnimi kmeti, v podjetjih in obrtnih obratih z vezanjem slehernega osebnega dohodka na učinek poedinca in celotnega kolektiva, spodrezujemo korenine starim družbenim odnosom in seveda s tem tudi odpravljamo temelje, iz katerih rastejo pojavi, ki jih morajo potem obravnavati sodišča.

Osnovna značilnost sprememb in dopolnitev kazenskega zakonika je v uresničevanju humanizma, katerega je vedno gojila Zveza komunistov in ki preveva tudi Program, sprejet na VII. kongresu ZKJ.

Kazenski postopek in to predvsem pri mladoletnikih, kjer so največje spremembe, zasleduje tako odkrivanje kaznivih dejanj in osebnosti storilca, da se lahko čimbolj uresničijo vzgojni nameni, določeni v kazenskem zakoniku. Nastale spremembe in dopolnitve bi lahko razdelili po vsebini v širi skupine, ki so seveda med seboj povezane in vsaka zase tudi deloma zaokrožena. Spremembe in dopolnitve so v določilih, ki so v zvezi:

— s kazenskimi sankcijami, pravnimi posledicami obsodbe in rehabilitacijo obsojenih;

— z odredbami o mladoletnikih;

— s spremembami, ki so jih narekovale nastale spremembe v naši družbeno-ekonomski ureditvi po letu 1951 in

— s stilističnimi spremembami odnosno z vskladitvami posameznih členov ali pa da so bila jasneje izražena posamezna določila.

Spremembe in dopolnitve bomo poskušali obravnavati po navedenih skupinah.

(Nadaljevanje sledi.)

POMURSKI VESTNIK

List izdaja in tiska Časopisno založniško podjetje Pomurski tisk v Murski Soboti

Direktor **Jože Vild**

Urejuje uredniški odbor

Odgovorni urednik **Štefan Balažic**

List pošiljamo samo po predplačilu — Nenaročenih rokopisov ne vračamo in ne odgovarjamo zanje.

Uredništvo: Murska Sobota, Kocljeva ul. 7, telefon 138 — Naročniški in oglasni oddelek: Murska Sobota, Kocljeva ul. 7 — Naročnina: celoletna 400 dinarjev, polletna 200 dinarjev, za inozemstvo letno 1000 din. — Tek. račun pri Komunalni banki v Murski Soboti štev. 605—70

1—365

RAZPOTJE NA RAZPOTJU

Zaključki in posledice upora alžirskih desničarjev — Spremembe v francoski vladi in »preverjanje« v policiji in v vojski — Misija treh ministrov v Alžiru — Kaj namerava de Gaulle s polnomočji, katere mu je izglasovala skupščina?

Alžirska kriza popušča. Poizkus francoskih doseljencev in skrajnih desničarjev, po idejah zelo blizu fašizmu, da bi vsilili vladi predsednika de Gaulla svojo voljo ter iz dežele onstran Sredozemlja naredili nekakšen raj za bele izbrance, za domačine pa uvedli skrajne rasistične zakone in uredbe (podobno kakor v Južnoafriški uniji), je propadel. Francoska skupščina je izglasovala de Gaullu izredna pooblastila, da zatre »pojave fašizma« in upora proti zakoniti vladi, očisti državni in vojaški aparat nezanesljivih elementov ter nadaljuje s politiko, ki jo je predsednik začrtal v odnosu do Alžira.

Upor v Alžiru so pripravili tisti, ki so hoteli ohraniti svoj razmeroma ugoden ali celo zelo ugoden gospodarski in politični položaj. V de Gaullovi obljubi alžirskemu narodu o pravici do samoodločbe so videli konec svojega nemotenega gospodstva nad domačini in so tak razvoj hoteli zadušiti z vsemi silami. Toda predsednik de Gaulle je načelo o samoodločbi priznal v javnih govorih in preko predstavnikov francoske vlade tudi na zasedanju Generalne skupščine OZN. Če bi popustil »upornikom« ter razveljavil to pravico, bi se odrekel — samega sebe.

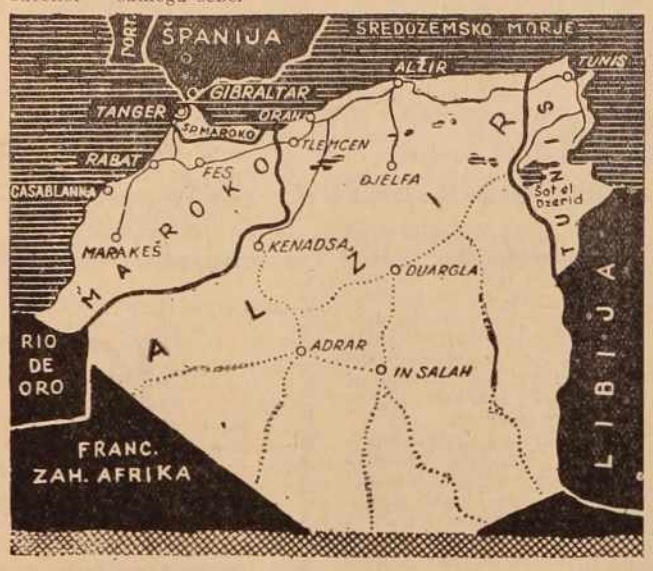

Aretacije nekaterih voditeljev alžirskega uporniškega gibanja proti vladi, spremembe v vladi ter v alžirski upravi, »preverjanja« med francoskim poveljniškim kadrom in policijo v Alžiru? vse to sodi med ukrepe, ki naj zagotove francoski vladi, predvsem pa predsedniku republike, ugled in dostojanstvo, katerega so uporniki s svojim ravnanjem kršili. Eden voditeljev alžirskih desničarjev — Ortiz — je pobegnil in se sedaj, kot vedo povedati nekatere tiskovne agencije, skriva v Belgiji. To pomeni, da uporniki še niso dokončno vrgli puške v koruzo. Vlada je zato v nedeljo poslala v Alžir tri svoje ministre, da na kraju dogodkov prouče položaj in predlože tudi ustrezne ukrepe za dokončno »pomiritev« — na strani alžirskih Francozov.

Francoska in svetovna javnost čakajo nadaljnjega razpleta v alžirski aferi. Nobenega dvoma ni, da de Gaulle ne želi, da bi se Alžirci izrekli za odcepitev od Francije, t. j. za popolno neodvisnost, kakršno razglaša alžirsko osvobodilno gibanje in za katero krvavi že pet let. De Gaulle napoveduje tudi še naprej »pomiritev«, pri čemer še vedno računa na »mir s silo«. Čas po morebitnem sporazumu o prenehanju sovražnosti naj bi Francozi izkoristili zato, da prepričajo Alžirce, da bi bila zanje najboljša rešitev, če že ne združitev s Francijo, pa vsaj neodvisni Alžir v okviru francosko-afriške skupnosti. Gre sicer za delno popuščanje metropole, vendar si kakršnegakoli napredka ne moremo zamisliti brez neposrednih pogajanj metropole z voditelji alžirskega osvobodilnega gibanja. In teh se francoski predsednik še vedno tako otepa...

V kratkem:

Kreisky v Beogradu

V okviru krajših obiskov v Angliji, Franciji, Poljski in Zahodni Nemčiji bo jugoslovansko prestolnico obiskal avstrijski zunanji minister Kreisky. Kakor je pred odhodom z Dunaja sam izjavil, Avstrija želi dobre odnose z Jugoslavijo. »Lahko imamo mirne meje na jugu,« je dejal. »Naša skupna avstrijsko-jugoslovanska meja ne obstaja iz bodičaste žice in stražarskih stolpov. Namen mojega potovanja je ohraniti in zboljšati ta položaj. Menili se bomo o raznih vprašanjih.«

Na sobotnem sestanku z novinarji se je predstavnik jugoslovanskega državnega tajništva za zunanje zadeve dotaknil tudi obiska Kreiskega. Za njegovega obiska bodo podpisali nekaj sporazumov dvostranske narave. Sedaj zaključujejo poslednje priprave. Menijo se tudi o nekaterih novih sporazumih, n. pr. o finančnih terjatvah in o socialnih vprašanjih. Pričakujejo, da bodo do samega obiska tudi ta vprašanja pripravili za podpis.

Ni dvoma, da bo del razgovorov veljal problemu slovenske manjšine na Koroškem, majhnemu obmejnemu prometu in ostalim vprašanjem, ki še posebno zanimajo slovensko javnost. Ko je avstrijski državnik prevzel svoj položaj, je med drugim dejal, da je treba rešiti manjšinsko vprašanje v istem duhu, kakor zahtevajo Avstrijci reševanje manjšinskega vprašanja za svojo manjšino v Italiji.

OD TEDNA DO TEDNA

MOSKVA — Sovjetski ministrski predsednik Hruščev je na velikem sprejemu v italijanskem veleposlaništvu v Moskvi izjavil, da ČSR, Poljska in Madžarska ne bodo nikoli dovolile, da bi kdo spreminjal njihove meje proti Nemčiji. »Kot njihovi zavezniki to dobro razumemo in jih podpiramo,« je dejal, SZ je predložila Zahodu, naj bi mirovno pogodbo podpisali z obema Nemčijama, toda zahodnonemški kancler je to odklonil. »Kdo bo njega tudi sploh kaj vprašal?« je dejal. »V vojni so bili premagani in zato lahko diktiramo pogoje za mirovno pogodbo«.

Kot je znano, so v Moskvi zaostrili vprašanje nemške mirovne pogodbe in nemške združitve zato, ker si v Zah. Nemčiji prizadevajo, da se Zahod in Vzhod ne bi sporazumela. Kažejo predvsem želje, da bi dobro oboroženi laže vplivali na svoje zahodne zaveznike pri pogajanjih z Moskvo.

NIKOZIJA — Kaže, da 19. marca še ne bodo razglasili neodvisnosti otoka Cipra, kakor so se domenile Anglija, Grčija in Turčija v razgovorih s ciprskimi predstavniki. Britanski vladni predstavnik je te dni pojasnil začasnemu predsedniku ciprske vlade nadškofu Makariosu svoj načrt o razmestitvi britanskih oporišč na otoku potem, ko bo samostojen.

TUNIS — Četudi je tuniški predsednik Burgiba pred nedavnim zahteval od Francije, naj umakne svoje enote iz pomorskega oporišča Bizerte, se Tunis ne bo lotil sile. Francozi so odgovorili na tuniško zahtevo, vendar vsebine odgovora niso objavili. Kaže, da gre za pozitivne in negativne predloge. Tunis bo po izjavi Burgibe vključil v rešitev tega vprašanja tudi vse svoje zahodne prijatelje in Združene narode. »Svoje naloge ne bom opravil vse dotlej, dokler bo en sam del tuniškega ozemlja pod tujim gospodstvom,« je izjavil.

WASHINGTON — Južnoameriška država Venezuela je zahtevala izredni sestanek Organizacije ameriških držav, na katerem bi proučili val aretacij v Dominikanski republiki, v kateri vlada diktator Trujillo s svojo družino. Gre za režim, ki ob podpori ameriških poslovnih krogov nastopa proti demokratičnemu gibanju v ostalih deželah Latinske Amerike ter daje zaščito raznim protirevolucionarnim krogom.

— V Kairu se je v torek pričelo zasedanje Arabske lige, organizacije arabskih dežel, na kateri bodo med drugim obravnavali medarabske odnose v duhu nedavnega krožnega potovanja maroškega kralja Mohameda po Srednjem Vzhodu. Kraj je, kot sodijo, skušal omiliti določena medarabska trenja.

VZHODNI POLITIČNI PROGRAM

Z deklaracijo 5. februarja je Svet Varšavske zveze v Moskvi na posebnem političnem posvetovanju sprejel uradne smernice za politiko vzhodnoevropskih držav. Čeprav ne vsebujejo nekih novih postavk, je značilna v toliko, ker so skoraj po dveh letih ponovno sklicali Svet in ker bo Sovjetska zveza sedaj — tik pred sestankom na najvišji ravni — lahko nastopala v odnosu do Zahoda, češ, da se je posvetovala s svojimi zavezniki in da torej zagovarja enotno vzhodno politiko.

V deklaraciji so strnili vse svetovne probleme v tri točke in sicer: razorožitev, nemški problem in stike med Vzhodom ter Zahodom. V prvem delu poudarjajo, da je razorožitev v sedanjem obdobju nujnost, kajti v obratnem se bo svet znašel v uničujoči vojni. Poudarjajo potrebo po miroljubnem sožitju, obenem pa napadajo nekatere zahodne kroge, ki še naprej oborožujejo svoje vojske. Na zahodni govor, češ da s svojim zmanjšanjem vojske niso dejansko razorožili vzhodnega bloka, odgovarjajo, da je za njih potrebna tako velika vojska zaradi dolgih meja. Kot pozitiven argument navajajo, da je Vzhodna Nemčija privolila v armado z 90 tisoč vojaki in da ni uvedla splošne vojaške obveznosti kot Zahodna Nemčija.

Posebno zanimiv pa je tisti del deklaracije, v katerem govorijo o Nemčiji. V zadnjih letih še nikoli niso izrazili toliko strahu pred oživljanjem nemškega militarizma, kot prav tukaj. Na Zahodno Nemčijo so usmerili ostre napade; v katerih ji očitajo, da podpira težnje po maščevanju ter militaristične želje, da zavira sporazumevanje med vzhodnimi in zahodnimi državami in da s svojim stališčem onemogoča mirovno pogodbo.

Tukaj so ponovno poudarili, da bodo branili sedanje meje in da ne bodo nikoli privolili v nemške ozemeljske zahteve na vzhodu, kajti Nemčija je izgubila vojno in zato ne more diktirati pogojev za podpis mirovne pogodbe. V deklaraciji potem tudi navajajo, kaj naj bi storili, da bi dokončno uredili nemški problem. Najprej je treba podpisati mirovno pogodbo in zavrniti vsakršno zamisel o spremembi sedanje vzhodne nemške meje. Onemogočili naj bi remilitarizacijo Nemčije, Bundesvehr pa ne bi smel dobiti atomskega orožja. Berlin lahko postane samo svobodno mesto, kajti vsaka druga rešitev bi podaljšala okupacijski status in zavrla dokončno ureditev nemškega problema. Pri ureditvi teh vprašanj pa zavzemajo pomembno mesto pogajanja med dvema nemškima državama.

V tretji točki deklaracija govori na splošno o odnosih med Vzhodom in Zahodom. Kot zelo važno poudarjajo razširitev trgovinskih stikov. Nadalje ponavljajo zamisel o dvostranskih sporazumih med posameznimi vzhodnimi in zahodnimi državami, o brezatomskem pasu v srednji Evropi in o nenapadalnem sporazumu med NATO in Varšavsko zvezo.

Zanimiva stran deklaracije je tudi v tem, da so s tem dokumentom nastopili kot enotna fronta. Doslej so vzhodne države imele različen odnos do popuščanja v svetu, čeprav so uradno zagovarjale sovjetsko stališče. Na ta način so Sovjeti strnili okoli svoje zunanje politike vse zaveznike ter jih prisilili, da bodo takšno politiko tudi izvajali, a ne samo deklarirali.

MOSKVA-KREMELJ, mesto, kjer je zasedal Svet

— Prvi namestnik predsednika sovjetske vlade Mikojan, ki se mudi na Kubi, je sporočil, da sovjetsko ljudstvo podpira kubansko revolucijo in da vlada želi kupiti kubanski sladkor. Znano je, da ZDA kot doslej največji potrošnik kubanskega sladkorja bojkotirajo uvoz tega artikla, ker je kubanski premier Castro s svojo agrarno reformo prirezal peroti ameriškim veleposestnikom in ameriškim družbam.

DELITEV ZA »ZELENO MIZO«

KAJ SO CHURCHILL, ROOSEVELT IN STALIN ODLOČILI TIK PRED PORAZOM NACISTIČNE NEMČIJE — ZAPISKI S SESTANKA DNE 4. FEBRUARJA 1945. LETA

Pred petnajstimi leti — dne 5. februarja l. 1945 — se je pričela v mestu Jalti ob sovjetski črnomorski obali večdnevna konferenca, na kateri so se britanski ministrski predsednik Churchill, ameriški predsednik Roosevelt in sovjetski premier Stalin med drugim načelno dogovorili o usodi poražene Nemčije. Ker bo nemško vprašanje zavzemalo pomembno mesto tudi na predvideni majski konferenci »na vrhu« — na razgovorih vladnih šefov ZDA, Anglije, Francije in SZ —, priobčujemo v skrajšani obliki del zapiskov z Jaltskega sestanka, ki jih je zbral tedanji tolmač ameriškega predsednika in eden največjih ameriških izvedencev za sovjetska vprašanja Charles E. Bohlen ter jih pozneje izdal v posebni zbirki.

Predsednik (Roosevelt) je odprl sejo. Po njegovi sodbi naj bi danes obravnavali zadeve, ki se tičejo Nemčije... Kot prvo vprašanje naj bi načeli zasedbene pasove, o čemer so se (zahodni zavezniki) po njegovi sodbi že domenili v evropski posvetovalni komisiji. Odprto je samo še eno vprašanje. Francija terja zase poseben zasedbeni pas in pa nadzorstvo v nadzorstvenem aparatu za Nemčijo.

Predsednik je zatem izročil maršalu Stalinu zemljevid, na katerem so bile vrisane meje trojne nemške razdelitve. Dejal je, da so se o pasovih domenili v evropski posvetovalni komisiji, vendar vlade treh zahodnih velesil sporazuma še niso podpisale.

Maršal Stalin je dejal, da bi rad pri razgovorih o Nemčiji podčrtal naslednje točke:

1. Razdelitev Nemčije — Omenil je, da so na Teheranski konferenci o tem razpravljali in da se je pozneje v Moskvi razgovarjal s ministrskim predsednikom (Churchillom). Iz teh neprisiljenih razgovorov je povzel, da se vsi strinjajo z nemško razdelitvijo, vendar se niso domenili o načinu, kako naj to store. Zato bi hotel najprej vedeti, kakšnega mnenja sta predsednik in premier o tem načelu.

2. Maršal Stalin je vprašal, ali tri zahodne sile predlagajo enotno nemško vlado. Če so se sporazumele za tristransko delitev, ali nameravajo potem v vsakem od teh delov postaviti posebno vlado.

3. Maršal Stalin je vprašal, kako bodo uporabljali načelo brezpogojne kapitulacije. Ali se bodo pogajali s Hitlerjevo vlado v primeru, če bo sprejel brezpogojno predajo?

4. Maršal Stalin je dejal, da se njegova zadnja točka nanaša na reparacije.

Sovjetski ministrski predsednik je zatem opozoril, da je predsednik ZDA v Teheranu predložil, naj bi Nemčijo razdelili na pet delov. Premier Churchill se je spočetka obotavljal, nato pa se zavzel za razdelitev Nemčije v dva dela. Prusijo naj bi ločili od južnih nemških delov. Osebno se je priključil predsednikovim nazorom, vendar so na razgovorih v Teheranu samo zamenjali nazore in nič več.

Nato je omenil, da se je pozneje v Moskvi razgovarjal z britanskim ministrskim predsednikom o delitvi Nemčije na dva dela, s Prusijo na eni in Bavarsko ter Avstrijo na drugi strani. Porurje in Westfalijo naj bi podredili mednarodnemu nadzorstvu. Osebno sodi, da je tak načrt izvedljiv. Toda o tem se še niso odločili, ker ni bilo predsednika ZDA zraven. Ali ni sedaj čas, da se odločijo za razdelitev Nemčije?

Britanski premier je ugotovil, da se britanska vlada načelno strinja z delitvijo Nemčije, vendar sodi, da je dokončna odločitev o načinu, kako naj izvrše delitev, preveč zamotana, da bi jo lahko opravili v štirih ali petih dnevih. Če bi ga zaprosili, naj pove, kako naj razdele Nemčijo, bi v resnici ne bil sposoben odgovoriti. Sodi, da bi z osamitvijo Prusije in ločitvijo njene moči od ostale Nemčije odstranili najhujše zlo — nemški vojni potencial bi se bistveno zmanjšal. Predstavil je, da bi utegnila južnonemška država z vlado na Dunaju pokazati smer za veliko delitev Nemčije. Dejal je, da so enotni v tem, naj Nemčija izgubi določeno ozemlje, ki ga je osvojila Rdeča armada. Vendar mora opozoriti, da vprašanje Porenja in industrijskega območja ob Ruhru in Saari, ki je primerno za oboroževanje, še ni rešeno. Ali naj to območje priključijo kaki drugi deželi, ali naj postane neodvisno ali del Nemčije? Ali naj pride pod skrbništvo OZN s tem, da bi določene velesile pooblastili, da pazijo, da bi spet ne ogrozilo svetovni mir? Vse to terja skrbno proučevanje.

Maršal Stalin je vprašal, ali bodo zavezniki med pogoje o brezpogojni kapitulaciji vnesli tudi razdelitev Nemčije. Mar bi ne bilo pametno, če bi omenjenim pogojem dodali posebni člen o tem, da bodo Nemčijo razdelili, četudi bi ne šli v podrobnosti? Ministrski predsednik (Churchill) je nato dejal, da po njegovem mnenju ni treba z nobenim Nemcem razpravljati o kakršnem koli vprašanju glede nemške prihodnosti. Brezpogojna predaja daje zaveznikom pravico odločati o nemški prihodnosti. Najbolje bi bilo, če bi se o tem menili v drugem stadiju po brezpogojni kapitulaciji. S pogoji si morajo zavezniki zagotoviti vse pravice nad življenjem, lastnino in bodočo dejavnostjo Nemcev.

Maršal Stalin je rekel, da po njegovi sodbi razdelitev ni samo dodatno vprašanje, temveč vprašanje največjega pomena.

Predsednik (Roosevelt) je nato dejal, da se mu zdi, da govorita oba o istem predmetu. Kar maršal Stalin meni, v bistvu pomeni, ali se ne bi mogli sedaj sporazumeti o podlagi za razdelitev Nemčije. Osebno je za delitev Nemčije, kakor je potrdil že v Teheranu. Spominja se, da pred štiridesetimi leti, ko je bil v Nemčiji, še niso poznali pojma o enotnem rajhu. V zadnjih dvajsetih letih pa se je vse centraliziralo v Berlin. Osebno še vedno sodi, da bi bila razdelitev Nemčije na pet ali šest držav dobra zamisel.

»TRIJE VELIKI« V JALTI — Od leve proti desni: Churchill, Roosevelt in Stalin. V ozadju zavezniški častniki

Ministrski predsednik je odgovoril, da je izredno pomembno, da pa vendar ni nujno meniti se o tem z Nemci, temveč med zavezniki samimi.

Maršal Stalin je pripomnil, da se s tem strinja, vendar sodi, da bi se morali o tem odločiti sedaj.

Ministrski predsednik je odgovoril, da ni dovolj časa, ko gre vendar za problem, ki bi ga morali skrbno proučiti.

Ministrski predsednik je zatem dejal, da po njegovi sodbi ni treba Nemcev obvestiti o bodoči zavezniški politiki. Sprejeti morajo brezpogojno predajo in nato čakati zavezniških odločitev.

Po mnenju predsednika ZDA bi bila napaka, če bi javno razpravljali o razdelitvi Nemčije. Predložil je, naj bi konferenca pooblastila tri ministre, da izdelajo priporočilo o najboljši metodi za razpravljanje o načrtih za razdelitev Nemčije ter o tem poročajo čez štirinajvajset ur.

Ministrski predsednik je dejal, da je britanska vlada pripravljena sprejeti načelo o nemški razdelitvi in ustanoviti aparat, ki bo določil najboljše metode, da se to tudi izvede, vendar se tu ne more odločiti o najboljši metodi.

Nato je maršal Stalin hotel izvedeti, kot je dejal, za njuno natančno mnenje. Dogodki v Nemčiji kažejo na bližajočo se katastrofo za nemški narod. Zavezniki obljubljajo, da bodo odprli zahodno fronto. Nemčiji grozi notranji zlom, ker primanjkuje kruha in premoga zaradi izgube Slezije in mogočnega uničenja v Porurju. Ti dogodki pa silijo zaveznike, da se zadeve lotijo takoj. Osebno ima polno razumevanje za težave ministrskega predsednika, da bi se odločil za podroben načrt, vendar sodi, da bi predlog predsednika ZDA lahko sprejeli. Gre torej za:

○ načelno soglasje, da je treba Nemčijo razdeliti;

○ pooblastilo komisiji zunanjih ministrov, da izdela podrobnosti in

○ dodatek k pogojem za predajo Nemčije, ki bo določal razdelitev Nemčije brez vsakršnih podrobnosti.

Po njegovi sodbi je zadnja točka pomembna, saj bodo tako skupine, ki bodo podpisale brezpogojno kapitulacijo, generali ali kdo drugi, seznanjene z dejstvom, da je namen zaveznikov Nemčijo razdeliti. Te skupine bodo s podpisom navezale nemški narod na omenjeni člen. Po njegovi sodbi je premierov načrt o tem, naj bi zavezniki ničesar ne povedali nemškemu ljudstvu, preveč tvegan.

Zatem so sklenili, da se bodo trije zunanji ministri posvetovali o 12. členu, kakor je predlagal predsednik ZDA.

V tednu knjig

Okrajni svet »Svobod« je sklenil posvetiti slovenski kulturni praznik okrepitvi naših ljudskih knjižnic. Zato od 7. februarja teče akcija za zbiranje sredstev za nakup knjig in se bo končala 22. februarja. S tem seveda ni rečeno, da moramo za knjižnice skrbeti samo v tem času, ampak ima akcija predvsem namen, da bi zainteresirala čimširši krog ljudi in gospodarskih organizacij, da pri razdeljevanju materialnih sredstev ne bi pozabljali na naše ljudske knjižnice, kot se je to na žalost čestokrat dogajalo. Zato so občinski sveti »Svobod« pozvali delovne kolektive, da naj pomagajo obogatitvi knjižnic, ki so našemu delovnemu človeku tako nujno potrebne pri njegovi duhovni rasti in razvoju, potrebne so mu pri izpolnjevanju dnevnih nalog, ki jih široki sistem družbenega samoupravljanja postavlja pred njega.

V nekaterih občinah so to pomembno pobudo okrajnega sveta »Svobod« dobro razumeli in z veseljem sprejeli. V radgonski občini so pri delovnih kolektivih že zbrali nad 50.000 dinarjev. Znesek sicer ni velik, za začetek pa pomemben in ker še zbiranje ni končano, se bo verjetno vsota znatno povečala. Razmišljajo pa tudi o tem, da bi zbirali sredstva za knjižnico tudi pri občanih. Enako tudi v beltinski občini neprimerno bolj kot prej skrbijo za razvoj knjižnice. V predlogu družbenega plana imajo predvidenih za knjižnico 200.000 dinarjev. Delavski svet ČZP »Pomurski tisk« je pred kratkim sklenil, da bo ob slovenskem kulturnem prazniku podaril knjižnici v Beltincih knjige v vrednosti 30.000 din. To naj bo koristna pobuda delovnim kolektivom v beltinski občini. O akciji poročajo tudi iz Ljutomera, kjer so enako kot drugod začeli zbirati sredstva za nakup knjig. In tudi v ostalih občinah praznujejo letos slovenski kulturni praznik v tem smislu.

Odveč bi bilo posebej razpravljati o pomenu te akcije, ker to čutimo vsi, da so nam za širši razmah kulturno-prosvetne dejavnosti potrebne močnejše knjižnice, ki bodo omogočale ljudem širše spoznavanje sveta in človeka in s tem tudi večje dojemanje vsega tistega, kar je napredno, kar je človekoljubno, vsega tistega, kar je človek odkril o svetu, o človeštvu in kar se je naučil na dolgi poti zgodovinskega razvoja.

NOČ V MONTE CARLU

V Piranu so te dni zaključili snemanje dela filma »Noč v Monte Carlu«. Glavno vlogo igra francoski igralec Eddie Constantin z nemško partnerko Marionn Michel. Film je francosko-nemška koprodukcija. V Piranu so snemali na vojni ladji Persimon, ki so jo v ta namen preuredili v Piranski ladjedelnici iz starega vlačilca, in na Tartinijevem trgu. Film režira G. Jacobi, snema pa G. Kruger.

SEMINARJI ZA ČLANE DELAVSKIH SVETOV

Občinski sindikalni svet v Murski Soboti je pred dnevi skupaj z ljudsko univerzo organiziral dvodnevni seminar za člane delavskih svetov in upravnih odborov. Namen seminarja je bil, da se člani upravnih organov gospodarskih organizacij seznanijo s svojimi nalogami ter s smernicami za nadaljnje delo in razvoj podjetja. Obravnavali so štiri najvažnejše teme: delavsko samoupravljanje, planiranje v gospodarstvu, gospodarjenje in nagrajevanje ter družbeno upravljanje v komuni in družbenih službah.

Udeleženci tega seminarja so se seznanili z najvažnejšimi nalogami. Seminarja se je udeležilo 28 ljudi iz 21 podjetij. Povabljenih je bilo seveda več, vendar nekatera podjetja niso pokazala za to posebnega zanimanja. Udeleženci so bili s seminarjem in obravnavanimi temami zelo zadovoljni ter si podobnih seminarjev še želijo.

-ko

KNJIŽNICE – ZAKLADNICE ČLOVEŠKEGA DUHA

»Vzgojiti ljudstvo, da bo res knjigo zahtevalo in se navadilo poti v knjižnico...« je pisal August Pirjevec v svoji knjigi o knjižnicah in knjižničarstvu.

Brez knjižnic si danes več ne moremo zamišljati kulturnoprosvetnega dela med našimi delovnimi ljudmi. Knjiga postaja vedno bolj prijateljica našega človeka, ga poučuje in vedri. Zbirka knjig, ki je dostopna vsem pri nas in v svetu, je še zmerom tip ljudske knjižnice. Kakor v naprednih deželah, imamo tudi mi že knjižnice s prostim pristopom, kjer si obiskovalec sam izbira knjige: taka je Pionirska knjižnica v Murski Soboti.

Z naraščanjem potrebe po izobrazbi pri našem delavcu in kmetu, so danes ljudske knjižnice bolj potrebne, kakor kadar koli prej, predvsem na podeželju! Pomurje je imelo 1959. leta 49 ljudskih knjižnic. Nekatere manjše knjižnice (po statistikah: Slov. knjižnice, Lj. 1951 in B. Gerlanc: Slovenske ljudske knjižnice, Lj. 1955) so se združile v skupno knjižnico ali so jih zaprli zaradi premajhnega knjižnega fonda. Na Hodošu pa so odprli novo knjižnico 29. nov. 1959. Imenuje se NÉPKÖNYVTÁR — LJUDSKA KNJIŽNICA, HODOS. Knjižnico je podprla Komisija za manjšinska vprašanja pri OO SZDL v Murski Soboti in dala za nakup knjig 80.000 din. Knjižnica ima šele 500 knjig, od teh je četrtina slovenskih knjig, ostale so madžarske, saj bo ta knjižnica služila predvsem madžarski narodni manjšini na Hodošu in v obmejnih krajih.

Ostale ljudske knjižnice v Pomurju pa bi potrebovale strokovno pomoč, da bi iz sredstev, kolikor so na razpolago, izbrali res dobro knjižno zalogo. Mestna ljudska knjižnica v Murski Soboti, kot največja knjižnica v Pomurju te vrste, bo morala sčasoma povezovati vse ljudske knjižnice v Pomurju. Prirejati bo morala seminarje za urejanje in vodenje ljudskih knjižnic. Predvsem knjižničarjem na podeželju bo morala nuditi pomoč pri izboru knjig, saj je tudi našemu kmetu bila knjiga vedno zaželena, zato pa mu je treba dati novejše, zanimive in napredne knjige! Da bo Mestna ljudska knjižnica v Murski Soboti to zmogla, bo morala dobiti več sodelavcev in večja denarna sredstva. Letos, ko posluje že deseto leto, ji želimo, da bi svojo nalogo še dobro opravljala tudi s potujočimi knjižnicami, čeprav je posojala svoje knjige že sedaj v vasi ob obeh straneh Mure.

Mestno ljudsko knjižnico v Murski Soboti je lepo uredil Jože Zrim. Knjižnica ima veliko čitalnico s televizorjem. S številkami o bralcih in izposojenih knjigah si je knjižnica že pridobila svoj sloves. Sprva se je imenovala knjižnica Osvobodilne fronte, ki se je sčasoma razvila v največjo ljudsko knjižnico v Pomurju, saj ima nekaj manj kot 14.000 zvezkov, v prvem izvodu okoli 7000 knjig. V letu 1959 je obiskalo knjižnico okrog 13.000 izposojevalcev, ki so si sposodili okrog 20.000 zvezkov. Največ je obiskovalk, sicer pa je največ učencev-dijakov in nameščencev, potem delavcev pred vajenci, kmečkimi prebivalci in ostalimi. Razen Mestne ljudske knjižnice v M. Soboti sta še večji pomurski ljudski knjižnici: lendavska in ljutomerska. Vse knjižnice pa bi morale imeti priročno knjižnico.

Pionirska knjižnica v sklopu Ljudske knjižnice v Murski Soboti ima ljubko čitalnico. Na steni so naslikani palčki s Sneguljčico. Cicibani in pionirji se dobro počutijo v njej, saj so si lani izposodili okrog 9000 zvezkov. Naše nove želje pa so krožki, seminarji in predavanja za pionirje.

V primerjavi z ljudsko knjižnico ima Študijska knjižnica v Murski Soboti malo drugačno nalogo. Res je tudi študijska knjižnica javna knjižnica in je odprta vsem, ki so dopolnili štirinajsto leto. Vendar se razlikuje že po samem izboru knjig. Ljudska knjižnica nakupi več enakih primerkov, študijska knjižnica pa zbira prvenstveno le po en izvod. Študijska knjižnica v Murski Soboti ima lepo čitalnico, kjer si obiskovalci izposodijo pri knjižničarju knjige in jih tam tudi bero ali študirajo. Knjige izposoja ta knjižnica brezplačno in tudi vpisnine obiskovalci ne plačujejo.

Želimo, da bi ljudje prihajali v študijsko knjižnico, da bi si izpopolnjevali svoje znanje in ga širili. Privajali naj bi se uporabljati priročnike. Dijaki in visokošolci, ki postajajo naši inteligenti, se priuče na znanstven način dela nekoliko že v naši študijski knjižnici. S tem del svoje naloge že izpolnjujemo. Pomurska javnost prav dobro ve, kako velika pridobitev je študijska knjižnica za naše ljudi. Kdor je enkrat obiskal čitalnico, prihaja znova in znova. Žal pa nekateri zaradi prezaposlenosti ne najdejo dovolj časa za knjižnico. Tako je pač največ obiskovalcev iz vrst dijakov in visokošolcev.

Knjižnica je še mlada. Zaživela je 29. nov. 1956 in si gradi svojo knjižno zalogo iz leta v leto. Obiskovalcem je dostopnih 8600 knjig. Med temi je četrtina madžarskih. Med slovenskimi knjižnicami je Študijska knjižnica v Murski Soboti edina, ki si bo uredila madžarski oddelek. Od republiške zveze je dobila sedaj 80.000 din za nakup madžarskih knjig. Knjižnica služi namreč madžarski narodni manjšini v Prekmurju in dijakom ter profesorjem, ki imajo madžarščino kot enega od tujih jezikov na učiteljišču. V primerjavi z ljudsko je imela študijska knjižnica lani seveda mnogo manjši obisk. Toda tisti, ki ocenjujejo dejavnost študijske knjižnice samo po številu obiskovalcev, še vedno ne poznajo njene vloge. Pa kljub temu nekaj podatkov za 1. februar 1960. Čitalnico je obiskalo 9 dijakov, 4 prosvetni delavci, 1 pravnik, 1 oficir; skupaj 15. Izposodili so si 11 priročnikov-enciklopedij, 2 deli s področja prava, 2 iz umetnosti, 2 leposlovni, 1 literarno zgodovinsko in 2 zgodovinski. Po jezikih pa 16 v slovenščini, 2 v srbohrvaščini in po eno v madžarščini, nemščini in angleščini; skupaj 21 knjig. Treba je seveda vedeti, da se tega dne dijaške počitnice še niso končale, visokošolske pa so se šele pričele.

Študijska knjižnica v Murski Soboti ima nalogo poleg zbiranja pomurskih tiskov vse to tudi očuvati in ohraniti za pozneje. Predvsem želi zbrati starejše prekmurske knjige, posvetne in nabožne vsebine. Zato zbirajte starejše tiske in nam jih prinesite! Knjige bomo v knjižnici shranili, da ne bodo propadale brez koristi. Pri tem zbiranju, predvsem starejših prekmurskih tiskov, in vsega kar je izšlo med vojno in po osvoboditvi do 1946 nam naj pomagajo tudi ljudske knjižnice na podeželju, kulturnoprosvetni delavci po vaseh in dijaki! Knjige prinašajte v grad v Študijsko knjižnico. Starejše prekmurske tiske bomo tudi primerno odkupili.

S stiki, ki jih ima Študijska knjižnica v Murski Soboti s Széchényijevo biblioteko v Budimpešti, poglablja kulturne odnose med našima državama, Madžarsko in Jugoslavijo.

Vse knjižnice v Pomurju pa služijo vedno bolj našemu delovnemu človeku, da se v socialistični družbi kulturnoprosvetno izobražuje.

N. B.

DRUGA VEČERNA POLITIČNA ŠOLA V SOBOTI

Pred kratkim je zaključila s poukom večerna politična šola v Murski Soboti. Izpite je uspešno opravilo 12 kandidatov. V kratkem bodo organizirali drugo politično šolo, v katero se je doslej vpisalo 20 slušateljev. Pouk se bo začel nekako v sredini februarja in bo trajal osem mesecev.

Miško Kranjec:

KOST

Proti koncu lanskega leta je Mladinska knjiga izdala izbor črtic in novel Miška Kranjca. Zbirka je izšla pod naslovom »Kruh je bridka stvar« in jo je uredil prof. Janko Liška. Črtica, ki jo iz te zbirke ponatiskujemo, je ena izmed zgodnejših del pisateljevega ustvarjanja.

To je povestica iz prelepih krajev, ki jim pravimo Slovenske gorice. Tam je mnogo vinogradov. Če vas v jeseni zanese v te kraje, je prečudovito in vse zelo veselo. Vrtovi so že porumeneli, izpred hiš z brajd diši zrelo grozdje, na vsakem hribu klopotajo klopotci, da, skoraj že v slehernem vinogradu. V času bratve večno nasmejana dekleta, kmetje, ki se potikajo po klancih, ker so ga malo preveč potegnili, gospoda, ki v tem času prihaja sem v vinograde, in naposled tisto prelepo sinje nebo, ki je razpeto nad vso pokrajino, vse to dela jesen pisano, lepo. Pozimi vsega tega ni. Tedaj ostanejo samo valoviti hribi z gozdovi, njivami, koljem v praznih vinogradih in raztresenimi hišicami po gričih in po dolinah. In bledo nebo. Ostane pa tudi revščina.

Da, revščina, ki jeseni niti ni tako opazna. Povsod toliko te strašne revščine, ki se sicer pred ljudmi nekako skriva. Kakor da se viničarji in hiše drobnih kmetov umikajo z vidnih krajev v zakotja. Toda otroci zanašajo revščino v šolo. Naj še tako molče o njej, pa vendar povsod udarja na dan, prej ali kasneje, ne da bi učitelj vedel, kaj z njo početi.

To se je zgodilo v dneh po božiču, ko so na Štajerskem pri bogatih kmetih razkošne koline. Otroci teh kmetov ali gosposki otroci so prinašali v šolo po božiču za južino klobaso ali kos mesa in zraven še lep kos belega kruha. Med odmorom so privlekli iz torbice to svoje bogastvo, se sprehajali po razredu s kosom mesa v roki, v drugi pa s kruhom, jedli in se razkazovali. Otroci viničarjev in revnih kmetov so sedeli zadaj. Ti si niso prinašali ničesar s seboj. Če pa so si že prinesli tanko skorjo kruha, so jo skrivaj že med poukom po drobtinah poščipali. Zdaj so sedeli mirno in gledali bogate otrpke z njihovim kosom kruha in mesa. V očeh jim je odsevalo nekaj čudnega. Kadar jih je učiteljica izpraševala o domu, ni dobivala nič kaj razveseljivih odgovorov. Pred njo so boječe odkrivali svojo revščino.

»Koliko otrok vas je pri hiši?«

»Devet.«

Potem drugega: »Pa vas?«

»Sedem otrok.«

»Imate kravo?«

»Ne. Kozo.«

»Kaj ste imeli za zajtrk?« Temu zavlečeno sledi previden odgovor:

»Juho...« Da, juho. Ampak — juha ni hrana, ki bi se otrok lahko pohvalil z njo.

»Si prinesla kaj v šolo?« Dekletce gleda začudeno, kakor da ne more razumeti, kaj učiteljica s tem sploh hoče, dokler ji sama ne pojasni: »Če si prinesla s seboj kaj kruha?«

Grenak nasmeh, tih odgovor: »Saj ga nimamo...«

(Nadaljevanje na 8. strani)

RAZGOVOR S PREDSEDNIKI DELAVSKIH SVETOV V SOBOTI

ZA KORAK BLIŽE H KOMUNI

NAŠ RAZGOVOR O TEMI »KAKO POVEČATI PROIZVODNJO IN STORILNOST« — NAGRADE DELAVCEM, KI NE BODO IZOSTAJALI OD DELA — KOLEKTIVI BODO UGODNO SPREJELI AKCIJO O ZDRUŽEVANJU SREDSTEV, ČE BODO Z NAMENOM ZDRUŽEVANJA PRAVILNO SEZNANJENI — KAJ SODIJO PREDSEDNIKI DELAVSKIH SVETOV O SODELOVANJU S KOMUNO — NI PERSPEKTIVE ZA BOLJŠE SODELOVANJE MED ORGANI SAMOUPRAVLJANJA IN ZBORI PROIZVAJALCEV?

Za našo »okroglo« mizo so se zbrali k razgovoru predsednik delavskega sveta tovarne mesnih izdelkov »Pomurka« SAŠA RIBNIKAR, predsednik sindikalne podružnice v istem podjetju STANKO RITONJA, predsednik delavskega sveta združenih obrtnih podjetij »Jelka« in »Javor« JOŽE CVETKO, predsednik delavskega sveta soboške Panonije KAREL FRUMEN in predsednik delavskega sveta gradbenega podjetja »Sograd« ALOJZ BOBOVEC.

Razgovor smo pričeli tam, kjer so kolektivi lani nehali, to je pri končnih rezultatih gospodarjenja v lanskem letu. V vseh podjetjih so letni plan za leto 1959 presegli, razen v Panoniji. To je bilo poleg perspektivnega plana tudi najbolj primerno merilo za delovni plan v letu 1960. Povsod, razen v tovarni mesnih izdelkov, bodo letos proizvodnjo in s tem tudi dohodek močno povečali.

V INDUSTRIJO INDUSTRIJSKI NAČIN PROIZVODNJE

KAREL FRUMEN: »Pri nas smo v tem pogledu pričeli bolj pospešeno delati kot prejšnja leta. Dobili smo strokovnjaka, ki bo proučil celotni delovni potek. Doslej je bilo pri nas še do 80 odstotkov vseh del obrtnega značaja. Proučevanje delovnega procesa pomeni prvi resnejši korak k prehodu na industrijsko proizvodnjo. Delavski svet bo moral vsa dosedanja proučevanja temeljito analizirati in jih prilagoditi našim pogojem.«

SAŠA RIBNIKAR: »Tudi pri nas si prizadevamo, da preidemo popolnoma na industrijsko proizvodnjo. Letošnjo proizvodnjo smo planirali v glavnem še na starem obratu, zato bomo morali do skrajnosti izkoristiti vse možnosti za večjo proizvodnjo, vendar so te možnosti skromne. Računamo, da bo letos naša tovarna v glavnem že modernizirana in da bomo del letošnje proizvodnje prenesli že na novi obrat. Že letos pa upamo, da bo nekoliko več kot doslej tudi surovine za predelavo, saj so se pri družbenih posestvih že pokazali prvi uspehi pitanja živine.«

Udeleženci našega razgovora

PREMALO LESA?

Letos bodo gospodarstva družbenega sektorja posekala nekaj čez 20 tisoč in zasebni kmetovalci 56 tisoč kubičnih metrov lesa. Vendar vsa podjetja za predelavo lesa v Pomurju navajajo kot najtežji problem pomanjkanje lesa. Kaže, da bo potrebno ob načrtnejši organizaciji lesno predelovalne industrije pri nas urediti tudi trgovino z lesom.

Na to je opozoril na našem razgovoru tudi predsednik delavskega sveta podjetja »Jelka« JOŽE CVETKO: »Tudi pri nas je zelo aktualno vprašanje: obrt ali industrija. Vendar sodim, da bomo morali pri industrijskem načinu dela, ki bo dal več proizvodov in več dohodka, najti tudi primernejše pogoje za oskrbo z lesom. Letos potrebujemo okrog 1200 kubičnih metrov rezanega lesa. Poskušali smo ga dobiti tudi izven okraja, vendar kaže, da nam to ne bo uspelo.«

ALOJZ BOBOVEC: »Ne samo naše, marveč vsa gradbena podjetja so imela lani težave z materialom. Kaže pa, da bo letos nekoliko boljše. Doslej smo imeli pri nas zaposlenih 320 delavcev, glede na povečano gradbeno dejavnost pa se bo povečalo število zaposlenih letos na 380 do 400. Vendar je vprašanje, kako bomo dobili dovolj nekvalificiranih delavcev.«

Potem smo prešli v razgovoru na nekatere, takoimenovane »notranje rezerve« za povečanje proizvodnje in seveda tudi storilnosti. *Že lani so v vseh podjetjih zabeležili precejšnje število izostankov do sedem dni. Predsedniki delavskih svetov so poudarjali, da so o tem vprašanju na sejah pogostokrat razpravljali, vendar kaže, da ukrepi v tem pogledu niso mnogo zalegli. Pravzaprav, kako ukrepati, čeprav je znano, da v mnogih primerih ne gre toliko za bolezen kot izostajanje zaradi postranskih zaslužkov.*

Morda je bilo to vprašanje še najbolj aktualno v gradbeništvu, kjer je bilo zaposlenih največ nekvalificiranih delavcev. Zato so tudi uvedli posebne nagrade tistim, ki v vsem letu ne bodo izostali od dela

Ljudska tehnika se zavzema za organizirano delovanje traktoristov

TRAKTORISTOM JE POTREBNA STANOVSKA ORGANIZACIJA

V Pomurju se bo še v tem letu znatno povečalo število traktorjev, ki so jih naročile za svoje potrebe kmetijske zadruge. Vsakdanje proizvodne naloge v kmetijstvu terjajo od traktoristov čedalje večjo strokovno in splošno sposobnost, vendar v Pomurju še vedno nimamo organizacije traktoristov, ki bi se ukvarjala s stanovskimi vprašanji tega poklica in z njegovo družbeno vlogo. Pomanjkanje svoje stanovske organizacije čutijo tudi traktoristi sami. Ljudska tehnika je že pred leti dala pobudo za ustanovitev društev traktoristov in kmetijskih strojnikov, vendar dalje od pobude doslej še ni prišlo. Na letošnjih sejah občinskih odborov in komisij okrajnega odbora Ljudske tehnike so razpravljali prav o tem že mnogo. Sklenjeno je, da bodo prvi zbori traktoristov v Ljutomeru, Radgoni, Murski Soboti in Lendavi še v tem mesecu.

Na teh sejah traktoristov bodo s traktoristi proučili predstavniki Ljudske tehnike razmere v delovanju traktoristov in na tej osnovi pripravili program dela tega združenja v Pomurju. Osnovno za traktoriste je vsekakor doseči možnost stalnega strokovnega izpopolnjevanja, za kar so potrebne šole za traktoriste ali pa vsaj redni tečaji za kvalificiranje. Na pobudo Ljudske tehnike se že pripravljata taki šoli v Rakičanu in v Ljutomeru, kaže pa, da so zainteresirani za sistem stalnih tečajev tudi v Radgoni. Od možnosti pridobivanja višjih kvalifikacij je namreč odvisno tudi nagrajevanje traktoristov. Sicer pa bo treba govoriti tudi o nagrajevanju traktoristov nasploh in narediti primeren predlog za nagrajevanje ter ga predložiti v proučitev merodajnim organom.

Tem osnovnim vprašanjem se pridružujejo še druga, prav tako važna: proučevanje starostne dobe in kriterijev za upokojitev traktoristov, varovanje pred poklicnimi boleznimi, ki se lotevajo tudi traktoristov in brez dvoma je še veliko vprašanj, ki jih je potrebno rešiti v korist družbe in traktoristov. Predvsem pa bo treba doseči razmejitev pristojnosti glede dolžnosti in pravic traktoristov pri varovanju kmetijskih strojev. Marsikje se namreč zapaža, da traktoristi ne morejo uveljaviti v tem smislu svojega strokovnega znanja in pride često tudi brez njihove odgovornosti do okvar na traktorjih in drugod, vendar so naposled okrivljeni za slabo ravnanje s stroji zgolj ali predvsem samo traktoristi, kar močno zmanjšuje njihov ugled pri nepoučenih.

Med drugim je zelo pomembna vloga traktorista pri izvajanju proizvodnega sodelovanja med proizvajalci in zadrugami, saj je uspeh tega odvisen predvsem od kakovosti dela traktoristov in od njihove usposobljenosti in vestnosti. -or

V ljutomerskem radio-klubu je skorajda vsako popoldne živahno. Pravkar imajo »A« tečaj, katerega obiskuje 11 pionirjev. Marsikaj so se že naučili. Pozneje bodo organizirali še dva tečaja. V zadnjih mesecih so si primerno uredili tudi primopredajnik. Klub šteje že 55 članov, med katerimi je tudi 7 operatorjev. V kratkem bodo priredili še tečaj za gojenke Gospodinjske šole, na katerem jih bodo seznanili z uporabo električnih strojev in aparatov v gospodinjstvu.

Sestanek štipendistov

Prejšnji torek je bil v Gornji Radgoni sestanek štipendistov radgonske občine. Sestanku so prisostvovali dijaki srednjih šol in njihovi starši. Razpravljali pa so o podeljevanju štipendij in o dolžnosti štipendistov. Občinski ljudski odbor v Radgoni sedaj štipendira 72 dijakov in študentov, od teh 43 na učiteljišču.

Govorili so tudi o avtobusu, ki vozi dijake v Mursko Soboto in sklenili, da bodo predlagali podjetju Avtoremont, čigar last je avtobus, da bi naj avtobus prišel v Mursko Soboto že ob 7. uri zjutraj. S tem bi se dijaki izognili nepotrebnim zamudam.

LOMANOŠI

Pred kratkim so v Lomanoših ustanovili aktiv Ljudske mladine. Na ustanovnem sestanku so sklenili, da bodo priredili čimveč raznih predavanj. Hkrati so tudi ustanovili aktiv mladih zadružnikov, ki bo dobil od radgonske kmetijske zadruge nekaj zemlje, na katero bodo posadili tobak.

OBČNI ZBOR

Čebelarskega društva v Ljutomeru.

Zboljšati čebeljo pašo, začeti s selekcijo čebel, uvesti preventivne mere zoper čebelje bolezni

Minulo nedeljo je bil občni zbor čebelarskega društva v Ljutomeru, ki združuje skoraj 100 čebelarjev, vse od Ljutomera tja do Strigove in Železne gore v sosednji republiki Hrvatski ter Vinskih vrhov in Koga v občini Ormož. Ti čebelarji predstavljajo mala čebelarstva, ki so raztresena po naših vaseh ter sadjarsko vinorodnih predelih tega področja. Vršijo pa ta čebelarstva v teh krajih zelo važno vlogo pri oplojevanju sadovnjakov in drugih kultur, ker so tako tudi primerno razvrščena, dočim za večje čebelarstvo na enem mestu v teh krajih ni pogojev. Potrebno pa je tem čebelarjem dajati strokovno pomoč, jih izobraževati s predavanji, seminarji in čebelarsko literaturo.

Občni zbor društva je analiziral ta vprašanja in ugotovil, da je društvo v minulem letu to nalogo v polni meri opravilo. Poleg tega so čebelarji ugotovili, da bodo tudi v bodoče morali skrbeti za čebeljo pašo sami ter saditi in sejati medonosne rastline, kajti plevel z boljšim obdelovanjem zemlje izginja z njiv in travnikov, a je prej nudil obilno čebeljo pašo. Na občnem zboru je bilo tudi govora o čebeljih boleznih, zlasti o nosemi, ki je večkrat prizadela čebelarstvu občutne zgube čebeljih družin. Vsekakor bodo potrebne večje preventivne mere. Se večjo vzpodbudo k temu pa je dalo čebelarjem strokovno predavanje, ki ga je imela pred tedni dr. Snojeva iz Ljubljane.

Čebelarji so ugotovili, da je minulo leto bilo zelo slabo za čebele, saj zaradi vremenskih neprilik ni bilo zadostne čebelje paše kljub prevozom čebel na razna pasišča.

Kar se tiče čebeljega panja, so ponovno ugotovili, da je za naše skromne pašne razmere edino najprimernejši panj AŽ in še ta je mnogokrat zelo velik, kaj šele z večjimi panji, ki jim pašne prilike v naših krajih ne ustrezajo.

Važno vprašanje naprednega in donosnega čebelarstva je selekcija matic, v ta namen pa naj služi plemenilna postaja, za katero bi člani društva morali kazati večje zanimanje.

SUHI VRH

Na občnem zboru gasilskega društva so med drugim razpravljali o gradnji gasilskega doma. Že pred tremi leti so napravili temelje, pripravili les, apno, pesek in nekaj opeke, toda vse to je ostalo neizkoriščeno in začelo propadati. Odločili so se, da bodo že v prvih spomladanskih dneh začeli s prostovoljnim delom graditi dom. V njem bi uredili tudi dvorano, ki si jo mladina in tudi ostale organizacije zelo želijo.

Ob smrti Franca Magdiča

Franc Magdič se je rodil kot sin naprednih kmetskih staršev, ki so ga vzgojili v spoštovanju do dela in zavzetosti za napredno kmetijsko gospodarjenje. V tem smislu je bil vzor in učitelj ne samo v Logarovcih, temveč vsem napredno mislečim mladim kmečkim ljudem v ljutomerski okolici. Kot član in funkcionar kmetijske zadruge v Križevcih je vedno težil za izboljšanjem kmetijstva.

Kakor stotisoči naših kmečkih ljudi, se je tudi Franček s celotno družino vključil v narodnoosvobodilno gibanje. Magdičeva domačija v Logarovcih je postala partizanska postojanka. Na njegovem domu je mnogokrat partizanski štab sestavljal plane za borbo proti okupatorju. Pušenjaku, Rosu, Novaku in drugim je bila ta postojanka vedno na stežaj odprta. Tu jih je čakala hrana, postelja in zavetje za prepotrebni počitek, da so se lahko vračali na teren, ki je bil po okupatorju zaseden.

Kljub vsem težavam je z ostalimi vred dočakal tudi Franček svobodo in prosto zadihal. Takoj se je vključil v obnovo in izgradnjo naše opustošene domovine ter po svojih močeh pomagal prebroditi težka povojna leta.

Franček je bil človek, ki je vedel, da potrebuje naša mladina temeljitejšo izobrazbo, kot jo je pridobivala v stari Jugoslaviji. Zato si je prizadeval za ustanovitev osnovne šole v Logarovcih. Danes se zbira v tej šoli mladina iz mnogih vasi, se vzgaja in izobražuje v našem socialističnem duhu. Ta stavba pa je obenem kulturni dom, ki je v čast tamkajšnjemu življu.

Zaradi svojega dela med vojno in po osvoboditvi je Franček postal član ZB in član SZDL. Povsod je neumorno delal do svoje bolezni, ki je postala tudi vzrok njegove prezgodnje smrti. -k

SERDICA

Vaščani Serdice pripravljajo proti koncu februarja tradicionalno »Borovo gostüvanje«. Dohodek od te prireditve bodo uporabili za gradnjo gasilskega doma.

G. K.

ROGAŠOVCI

Odbor za gradnjo kulturnega doma zbira pri kmetovalcih material za kulturni dom. Doslej je pri 30 kmetovalcih zbral že precej lesa, peska, apna in drugega gradbenega materiala. Dom bodo začeli graditi spomladi. G. K.

SATAHOVCI

Krajevni odbor v Satahovcih je prejšnji teden priredil zdravstveno predavanje. V dvorani gasilskega doma je pred številnimi vaščani predaval dr. Zorko, zdravnik iz Murske Sobote, o nalezljivih boleznih. G

ZIMSKI VEČERI V FILOVCIH

Redkokdaj se kdo oglasi ali piše o Filovcih, čeprav je v naši vasi mnogo takih problemov, o katerih razmišljamo.

Naša vas je nekam odtrgana od kulturno-prosvetnega življenja, saj je že minilo nekaj let, da pri nas ni bilo uprizorjeno nobeno dramsko delo. Ljudje si pa take kulturne prireditve želijo, posebno pa še mladina, ki bi zelo rada priredila kulturni večer, vendar pa ni nikogar, ki bi jo učil ali pa ji dal vsaj kaka navodila:

Naši vaščani si tudi želijo kako kinopredstavo, saj prostore imamo, čeprav dvorana zadružnega doma ni dokončno urejena, toda za začetek bi bila dobra. Vsako leto počasi urejujemo zadružni dom, zdi se nam pa, da bi bilo pravilno, če bi nam pri tem pomagala kmetijska zadruga Bogojina, ki zajema tudi našo vas. Potrebno bi bilo tudi v naši vasi urediti skladišče, da zadružniki za vsako malenkost ne bi hodili v Bogojino, kajti s tem izgubijo mnogo časa.

Zelo bi nas pa veselilo, če bi v vasi lahko uredili tudi knjižnico, saj ljudje zelo radi berejo, primanjkuje pa nam zlasti strokovnih knjig. Zelo si pa želimo tudi razna strokovna predavanja o poljedelstvu, sadjarstvu, živinoreji in vinogradništvu. Naši kmetovalci namreč zelo slabo skrbijo za sadno drevje.

Sedaj obiskuje 14 članov in 5 članic gasilskega društva tudi tečaj za izprašane gasilce.

J. L.

TELEVIZIJSKI KLUBI

V lendavski občini so pred dnevi ustanovili tri televizijske klube in sicer v Turnišču, Dolini in na Kapci.

Razvoj kulture

traktorji in „Štučkov mlin“

Malce nenavaden naslov, toda žal je tako.

Vaščani Doliča si že leto dni belijo glavo, kako sploh lahko pride do takih čudnih zadev. Po osvoboditvi so si namreč zgradili zadružni dom z dvorano za razne kulturne prireditve.

Nekaj let za tem je bila v Doliču samostojna kmetijska zadruga, ki pa se je bolj slabo razvijala, ker za to ni imela vseh možnosti. Zato se je priključila kmetijski zadrugi Kuzma, kar pa po mnenju vaščanov še ne pomeni, da bi lahko upravnik KZ brez njihovega soglasja preurejal dom.

Tako je pred letom dni upravnik samovoljno dal prerediti dvorano v zadružnem domu za traktorsko garažo in koruzni mlin. Vsa dela so bila opravljena tako tiho, da vaščani sploh niso vedeli, za kaj gre. Ko so pa zvedeli, so se takoj pritožili upravniku zadruge in zahtevali, da se naj dvorana izprazni. Upravnik pa jim je sporočil, da bi morali svoje mnenje povedati že prej.

S tem je bila zadeva nekako končana. Garaža je gotova, dvorane ni več, organizacije, kot so SZDL in mladinski aktiv, pa se lahko sestajajo v gostilni.

Vsekakor velika pridobitev za kulturni napredek!

IZ NAŠIH ZADRUG:

SKLEPANJE POGODB IN PRIPRAVE ZA SETEV

V zadrugi *Mačkovci* so začeli sklepati pogodbe že pred meseci ter so doslej sklenili pogodbe že za okrog 48 odstotkov planiranih površin. To je že precej, vendar si obetajo, da bodo sklenili še več pogodb v naslednjih dneh.

Letos računajo tudi na širšo lastno pridelavo v Pečarovcih, kjer pravkar tečejo priprave za ureditev manjše zadružne ekonomije, na kateri bodo zgradili tudi primerne hleve za govejo živino. Strojev imajo dovolj, po ureditvi ekonomije pa bodo morali kupiti še en traktor s priključki. Semena in gnojila imajo naročena, morali pa bodo pospešiti sklepanje pogodb, ker se čas spomladanske setve hitro bliža.

*

Kmetijska zadruga *Veržej* je večino pogodb za spomladansko setev sklenila že jeseni. Seveda bo z zadružniki, ki želijo pogodbeno sodelovati, še tudi sedaj sklenila pogodbe. Razen pogodbenega sodelovanja bo zadruga letos zasejala okrog 36 ha svojih površin z ovsom in deteljo. To bo rabila za nova pitališča, v katerih že ima precej živine in jih bodo letos še razširili.

*

Zadruga *Spodnji Ivanjci*, ki se je pred kratkim združila z zadrugo Negova, bo morala priprave za setev pospešiti, zlasti še sklepanje pogodb. Posevki so se jeseni lepo razrasli in kaže, da bodo dobro prezimili.

V zadrugi se vse bolj kaže potreba po razširitvi strojnega parka, posebno zaradi razširjenega področja.

BUČKOVCI

Pred kratkim se je sestal novi odbor osnovne organizacije SZDL in razpravljal o delu v predkongresnem tekmovanju. Sklenil je, da bo letos povečal članstvo SZDL za eno petino. Lani se je vpisalo v organizacijo 132 novih članov.

*

Na občnem zboru organizacije Zveze borcev so razpravljali o delu v preteklem letu in o postavitvi novega spomenika padlim talcem.

*

Pred dnevi je bil tudi občni zbor Rdečega križa. Na občnem zboru je bilo sklenjeno, da bodo letos uredili vodnjak v Bodislavcih in organizirali kopanje vaškega vodnjaka v Precetincih.

*

V teh zimskih dneh je kino dvorana ob vsaki filmski predstavi polna gledalcev. Pred kratkim so dobili tudi nov aparat za predvajanje filmov, tudi kinemaskopskih. Z dohodki nameravajo v prihodnje urediti dvorano.

*

Gasilsko društvo v Bučkovcih pripravlja za uprizoritev delo »Prisega ob polnoči«.

A. F.

DOLIČ

Odbor za elektrifikacijo, ki so ga izvolili lani decembra, je že začel pripravljati elektrifikacijo vasi. Kmalu bodo opravili električne napeljave v hišah, težave pa so nastale zaradi zbiranja drogov za omrežje. Zgrajeno je že tudi ohišje za transformatorsko postajo. Vaščani so se tudi odločili, da bodo drogove za omrežje postavili pod strokovnim vodstvom sami.

---

zaradi bolezenskih dopustov do sedem dni. Podobne nagrade bodo najbrž uvedli tudi v tovarni mesnih izdelkov. To bo po mnenju udeležencev našega razgovora vplivalo na zmanjšanje izostankov od dela.

Alojz Bobovec

Odnos komuna-podjetje je snov mnogih razprav, vendar kaže, da pri tem ne gre podcenjevati pripravljenosti delovnih kolektivov za tesnejše sodelovanje s komuno.

Mnenja, ki so jih izrazili predsedniki na našem razgovoru, so presenetljiva in kažejo na precejšnjo zanimanje tudi za določena vprašanja, s katerimi se ukvarja komuna. Panonija, Sograd in tudi ostala podjetja so prevzela patronate nad nekaterimi šolami. Podjetje Panonija je uredilo šoli v Pečarovcih manjšo delavnico. Kupili so šolam radioaparate itd. Vendar ni bilo nič ukrenjenega glede pomoči podjetij šolam pri uvajanju tehničnega pouka v Soboti. Predsedniki delavskih svetov sodijo, da jih k takemu sodelovanju niso vabili. Vsekakor pa ni nobenih ovir, da ne bi dali učencem šol na razpolago delavnic in strojev. To bodo storili celo raje, kot dali materialno pomoč šolam za nakup šolskih pripomočkov.

Tesnejše sodelovanje s komuno pomeni tudi združevanje sredstev gospodarskih organizacij. V kolektivih doslej o tem še niso obširneje razpravljali. Predsedniki delavskih svetov gledajo na združevanje tako: KAREL FRUMEN: »Ne gre toliko za to, da bi kolektivi smatrali, da se jim krati pravica odločati o lastnih sredstvih, vendar morajo ljudi o namenu združevanja pravilno seznaniti, splošna skrb pa naj bo, da bodo zbrana sredstva porabljena tako, da bomo izvedli nekatere najbolj nujne investicije. Kaj pomeni akcija za združevanje sredstvo, čutimo menda najbolj v Panoniji, kjer že več let težimo za tem, da bi podjetje rekonstruirali.«

ALOJZ BOBOVEC: »V našem podjetju bo skrb delavskega sveta, da z vsemi silami podpremo akcijo za združevanje sredstev za investicije.«

In še tretje vprašanje glede sodelovanja s komuno: organi samoupravljanja — zbori proizvajalcev. Doslej lahko ugotavljamo, ne samo v krogu našega razgovora, da tesnejšega

Stanko Ritonja

sodelovanja med zbori proizvajalcev in podjetij ni bilo. Izjemni sta tovarna mesnih izdelkov »Pomurka« in »Panonija«, kjer imajo v podjetju predsednike zborov proizvajalcev. Zato je morda toliko bolj zanimiva ugotovitev predsednika delavskega sveta podjetja »Jelka«, ki je dejal, da nimajo nobenih stikov z zborom proizvajalcev. V čem naj bi se taki stiki izboljšali? Predvsem tako, da bi se odborniki zbora proizvajalcev udeleževali vsaj važnejših sej delavskih svetov v podjetjih, kjer so bili izvoljeni.

In na koncu še nekaj, česar sicer nismo imeli v »delovnem« programu našega razgovora. Ne glede na to, da je letos že deset let, odkar je bilo uvedeno delavsko samoupravljanje, pač pa zaradi tega, ker delavski sveti želijo, da so organi samoupravljanja močni in dejanski upravljalci podjetij, zato smo načeli tudi to vprašanje, ki je toliko bolj aktualno, ker smo neposredno pred volitvami delavskih svetov.

Ta del razgovora lahko strnemo v nekaj stavkov: Vse doslej je krog ljudi, ki neposredno sodelujejo v organih samoupravljanja, preozek. Pri vsakokratnih volitvah delavskih svetov izvolimo premalo novih članov. Navadno samo predpisano 1 tretjino in nič več. Tako se nam dogaja, da absolvira »šolo samoupravljanja« premalo ljudi, kar se pozna tudi pri vsakdanjem delu in pripravljenosti ljudi za izpolnjevanje družbenih obvezn osti, ki jih postavlja proizvodni plan. Kdor je vsaj enkrat kakor koli aktivno sodeloval v organih samoupravljanja, mnogo laže dojema probleme podjetja in čuti, da so naloge kolektiva tudi njegove osebne naloge. Nič manjšega pomena pa ni pri tem pomoč delavskemu svetu s strani vodstva podjetja.

Jože Cvetko

Kakšen je v tem pogledu ponekod odnos do delavskega sveta kaže pripomba, ki smo jo zabeležili na našem razgovoru s predsedniki delavskih svetov: predsednik DS: »O čem bomo razpravljali na seji delavskega sveta?« Vodilni uslužbenec: »To bom pa povedal na seji!«.

Juš Makovec
Janko Stolnik

NA PRAGU NOVEGA OBDOBJA

V nedeljo je bil v Križevcih pri Ljutomeru redni letni občni zbor Kluba za konjski šport Ljutomer. Občnemu zboru je prisostvoval poleg precejšnjega števila članov kluba in zastopnikov sosednjih klubov tudi predsednik Zveze za konjski šport LRS, rez. general-podpolkovnik JAKA AVŠIČ.

Med najvažnejšimi ugotovitvami letošnjega 85. občnega zbora kluba je brez dvoma ta, da dobiva reja kasača spet nekoliko več priznanja kot prejšnja leta. Glede na vedno večjo mehanizacijo v kmetijstvu ta panoga predvsem zadnja leta ni bila deležna zadovoljive skrbi, zato pa se je tudi zmanjšalo zanimanje za konjerejo med prleškimi kmetovalci. Precejšen udarec za konjerejo pomeni ukinitev kobilarne v Pragerskem, dočim je kobilarna v Turnišču zadnje čase le še životarila. Glede na prizadevanje republiške zveze za konjski šport pa je

Lanska rekorderka »Punčka«

letos pričakovati že nekoliko večje zanimanje za nadaljnji razvoj te športne panoge, ki ima tudi določen gospodarski pomen, saj je kasač priznan kot dober vozni konj.

Vendar je ljutomerski klub za konjski šport, ki šteje 300 članov, dosegel kljub težkočam lepe uspehe. Člani kluba so sodelovali pri več športnih prireditvah na slovenskih hipodromih, izven republike pa v Zagrebu in v Varaždinu. Poleg tega pa so navezali stike s konjeniškim klubom v Wildonu v Avstriji. Klub je zabeležil lani nov jugoslovanski hitrostni rekord 1,22.4, ki ga je dosegla Punčka, last Alojza Jureša iz Ljutomera.

Člani kluba so posvetili na občnem zboru večino razprave in predlogov nadaljnjemu razvoju konjereje. Predlagali so, naj bi v bodoče prodajali plemenske konje le preko zadruge za vzrejo žrebet, pri kateri naj bi se tako ustvarjal poseben sklad, ki bi ga porabili za potrebe konjereje. Prav tako pa so predlagali spremembo sodniškega pravilnika in sicer v tem smislu, da se časi, doseženi pri prvenstvenih dirkah ne bi upoštevali pri ostalih tekmovanjih. Znano je namreč, da vozači čestokrat konje nekoliko zadržujejo, da si s tem ne otežkočijo pogojev pri naslednjih dirkah. V kolikor bo pristojni forum konjeniške zveze pristal na omenjeni predlog, je upati, da bo doseženih v bodoče več hitrostnih rekordov.

Kakor nekatere podobne dejavnosti, bi moral tudi klub za konjski šport v Ljutomeru povezati svoje delovanje tudi z domačim turizmom. Zato so bili še posebej umestni predlogi, da je potrebno skrbeti pri dirkalnih prireditvah za red, disciplino in primeren zunanji videz nastopajočih. S tem si bo klub svoje ime še boli utrdil.

Na občnem zboru so sprejeli tudi delovni program za letos. Tako bodo v kratkem sklicali posvetovanje vseh konjerejcev in razpravljali o sedanjih razmerah reje kasačev v Prlekiji. Uredili pa bodo tudi tribuno.

Letos bo klub priredil spomladanske konjske dirke, ki bodo 5. junija. Ker slavi klub letos 85-letnico obstoja, bo 21. avgusta v Ljutomeru osrednja jugoslovanska konjerejska prireditev — jugoslovanski derby. Teden dni pred tem pa bo na željo Radgončanov v Radgoni poskusni derby.

Lepa udeležba na letošnjem občnem zboru je pokazala, da je kljub težkočam med kmetovalci vendarle še precejšnje zanimanje za konjski šport, ki pa prihaja v popolnoma nove pogoje. Prav ti pa so morda tudi ena izmed dosedanjih ovir za boljše razumevanje konjereje. Kaže pa — na to je opozorila tudi razprava na občnem zboru, da je reja kasačev in s tem v zvezi konjski šport na pragu novega obdobja.

Zbrani konjerejci so ponovno izbrali za predsednika kluba podpredsednika OLO *Joška Slaviča*, zaupnico pa so dali tudi vsem ostalim dosedanjim članom odbora.

IGRALCI »SOBOTE« SE PRIPRAVLJAJO

Samo še dober mesec dni nas loči od začetka nogometnega prvenstva v slovenski conski ligi. V vseh nogometnih klubih se pridno pripravljajo in nabirajo moči igralci, da bi bil njihov start v spomladanskem delu kar najbolj uspešen. V teh zimskih dneh je potrebno nabrati kar največ moči in kondicije, da bodo lahko kos nasprotnikom na zelenih igriščih. Napotil sem se k sekretarju NK Sobota, tovarišu Vladu Cvetku, ki mi je v kratkih besedah orisal priprave igralcev za prvenstvo.

»Z ozirom na to, ker se začne prvenstvo že 15. marca, smo začeli s treningi zgodaj. Pionirji in mladinci trenirajo že ves čas, brez odmora, prvo moštvo pa je po kratkem odmoru začelo trenirati v drugi polovici januarja. Igralci se pripravljajo v telovadnici in smo z njimi zelo zadovoljni. Na treninge hodijo vsi in le redko kdaj kdo manjka. Zdi se mi, da se igralci sami zavedajo, kakšne so posledice, če pridejo na prvenstvo nepripravljeni. Včasih, v prejšnjih letih, se nam je to zgodilo, zato smo začeli letos s pripravami malo prej.

Prvo moštvo je začelo s treningi že tudi zunaj. Če bo vreme ugodno, bodo trenirali na igrišču. Sedaj se pripravljajo na travniku. Tudi pionirji in mladinci bodo prišli kmalu iz telovadnice, seveda če bodo dani vsi pogoji. Sedaj trenirajo člani trikrat tedensko, da si bodo nabrali več kondicije. Prvi treningi zunaj so lažji, naš namen je, da si razen moči pridobijo tudi čim več tehnike in se vigrajo. Pred prvenstvom bo prvo moštvo odigralo nekaj prijateljskih tekem s močnejšimi moštvi, nekajkrat pa se bodo srečali tudi z domačimi moštvi, kot so: Nafta, Rakičan, moštvo II in mladinsko moštvo. Prvo prijateljsko tekmo bo prvo moštvo odigralo že v prvi polovici tega meseca.«

Kakšne uspehe pričakujete v spomladanskem delu prvenstva in ali predvidevate kakšne spremembe v prvem moštvu?

»Želja vseh je, da ostanemo na petem mestu, lahko pa pričakujemo tudi več ali pa obratno. Tudi mladinci imajo boljše izglede, vendar bodo verjetno ostali na dosedanjem mestu na lestvici. Pri njih pričakujemo predvsem kakovostno boljšo igro, večji uspehi ne pridejo tako hitro. Prvo moštvo bo igralo še naprej v takšni sestavi kot dosedaj in upamo, da bodo Pomurje častno zastopali v spomladanskem prvenstvu v slovenski conski nogometni ligi«.

-ič.

KOŠARKARSKI TURNIR

V torek je bil v gimnazijski telovadnici košarkarski turnir, na katerem so sodelovale ekipe ESS, učiteljišča, gimnazije in akademiki-bruci. Zmagali so akademiki pred gimnazijo, ESS in učiteljiščem.

Pred ustanovitvijo NK „GRAFIČAR“

Ob razpustu nogometne sekcije TVD »Partizan« Rakičan je prišlo do skupne pobude — vodstva in igralcev NS »Rakičan« in sindikalnega nogometnega moštva »Grafičar« — da z združenimi močmi ustanove samostojen nogometni klub »Grafičar«, ki naj bi poleg NK »Sobota«, našega predstavnika višjerazrednega nogometa v slovenski conski ligi, skrbel za razvoj te privlačne igre v središču Pomurja in še nadalje tekmoval v okviru mariborske podzvezne lige.

Pobudniki za ustanovitev NK »Grafičar« menijo, da obstajajo v Soboti pogoji za delovanje dveh, sicer po kakovostnem razredu različnih nogometnih klubov, če bo ta soobstoj združen z njunim medsebojnim sodelovanjem in podpiranjem na zdravih športnih načelih. V tem smislu bo tudi vodstvo novoustanovljenega kluba zastavilo svoja prizadevanja in pobude, da bi tako lahko začelo takoj uresničevati smotre, zaradi katerih je bil klub ustanovljen.

Ustanovni občni zbor NK »Grafičar«, ki naj postane množično zbirališče vseh ljubiteljev nogometa, bo v nedeljo, 14. februarja t. l. ob 9. uri dopoldne v gostilni »Pri Štajercu«. Vabimo vse, ki jim je ustanovitev tega kluba z že nakazanimi smotri pri srcu, da ta prizadevanja podpro tudi s svojo udeležbo na občnem zboru.

OBČNI ZBOR TVD PARTIZAN

TVD Partizan v Murski Soboti se pripravlja na letni občni zbor. Na njem bodo podrobneje analizirali lanskoletno delo ter se pogovorili o prireditvi samostojne akademije v prihodnjem mesecu. Določili bodo tudi člane, ki se bodo udeležili letošnje Olimpiade v v Italiji ter izvolili novo vodstvo.

Od Radgone do Cmureka ob ljudeh z belimi pasovi

Zakaj izzivate nesrečo?

Minuli petek smo se pridružili prometnim miličnikom, ali kakor jih bolje poznamo »letečі«, da bi ugotovili stanje v našem prometu. Ne bi mogel trditi, da je v našem prometu vse v najlepšem redu. Prav nasprotno. No tokrat le nekaj sličic s ceste od Radgone do Cmureka:

* Že v Radgoni smo naleteli na silno nedisciplinaranost voznikov, zlasti kolesarjev in voznikov vprežnih vozil. Mopedist od Lenarta, ki je vozil brez zavor, pa tudi luči je imel pokvarjene, se je takoj po opozorilu napotil k mehaniku. Vprašajmo se: ali tega ne bi mogel napraviti brez opozorila?

Vožnja po levi strani ni dovoljena

* Kolesar G., ki smo ga srečali s sovozačem na ovinku v Lutvercih, nam je pojasnil, da se je peljal po levi strani zato, ker se je pač hotel s sovozačem pogovarjati.

* Do gostilne v Lutvercih smo se morali pripeljati nekoliko počasneje, da ne bi »zmotili« šoferja tovornega avtomobila Ivana Pintarića iz Mlinskega podjetja Črnci, ki je v družbi svojega upravnika Martina Žižka popil kozarček — mogoče tudi dva. Ali je bilo to letos prvič? Šoferji kaj radi pozabljajo, da med vožnjo ne smejo uživati alkohola.

* Razvažalka kruha C. A. iz Segovec je v Stogovcih »parkirala« svojega konjička z vozom na levi strani ceste ter ga pustila brez nadzorstva. Ali bi ji lahko verjeli, da je konj miren? Pa čeprav je miren, ga ne bi smela pustiti samega.

* No, do Cmureka razen nekaterih kolesarjev nismo naleteli na večje kršilce predpisov. Nazaj grede smo na ovinku v Žibercih dohiteli Marijo Bauman, ki je s konjsko vprego peljala v mlin. Seveda po levi strani. »Veste, konju drsi, pa smo zapeljali na levo,« nam je dopovedovala. Toda zakaj ne drsi tudi ostalim voznikom? Seveda, konj je bil brez zadnje podkve, pa tudi ostale je imel izrabljene.

* Proti Radgoni smo naleteli še na več prestopkov, ki pa so bili manjšega značaja. Za kolesarje in voznike vprežnih vozil bi lahko rekli na kratko, da so včasih na cestah prava nadlega. Naj omenim le še par zanimivih prizorčkov, ki so se za hip pojavili pred nami, kakor na primer kolesar, ki ga pri vožnji prav nič niso motile natovorjene deske, vprego s tremi »furmani« itd. Ali so ti prekrški bili samo v petek? Verjetno ne. No pa prepustimo raje odgovor na to vprašanje prometnemu miličniku Miru Zupančiču:

»Moram poudariti, da je to dan, ko je bilo na tej cesti sorazmerno malo prestopkov, to pa zlasti zato, ker je zaradi precejšnjega mraza izredno majhen promet. Če bi vzeli povprečje, bi lahko rekli, da je na tej cesti kar precej prekrškov. Če omenim, da precej prekrškov nastane tudi zaradi popivanja, ki med vožnjo nikakor ni dovoljeno, moram dodati, da nam povzročijo precej preglavic traktoristi Kmetijskega gospodarstva Apače-Črnci in Vinogradniškega gospodarstva Radgona. Pri prvem gospodarstvu je opaziti zlasti pomanjkljivo opremljene prikolice in traktorje, katerim dostikrat popustijo zavore, pri drugem pa nepravilno natovarjanje. Na to smo jih že opozorili ter nekajkrat tudi kaznovali, vendar ni zaleglo. Brzkone bo dosegla temu konec le strožja kazen, ki bo kmalu stopila v veljavo. Ker je tudi drugače stanje in disciplinaranost v prometu precej kritično, smo začeli letos z obširnejšo prometno vzgojo«.

V zgornjih primerih je vsakdo našel izgovor, samo da bi odvalil krivdo od sebe. Tokrat je šlo samo za prekrške, vendar kot izgleda, ni nobeden od kršilcev pomislil, da utegnejo ti prekrški slej ko prej povzročiti nesrečo. Dostikrat se naravnost igramo ter ogrožamo promet in večkrat tudi življenja.

V teh primerih so bili varnostni organi hitrejši ter so prekrške preprečili. Oni morajo skrbeti za nas ter nas opozarjati ko smo neprevidni in lahkomiselni. Vendar ne morejo biti povsod in ob pravem času. Večkrat so posledice alkohola, neprevidnosti in lahkomiselnosti hitrejše od njih . . .

J. Stolnik

Avtomobil pokorno čaka šoferja, ki je v gostilni

RADIOTELEVIZIJA - LJUBLJANA

RADIJSKI PROGRAM — **od 14. do 20. februarja**

Nedelja

6.00 Za nedeljsko jutro — 6.30 Igra pihalni orkester LM p. v. Rudolfa Starича — 7.15 Reklame — 7.30 Radijski koledar in prireditve dneva — 7.35 Popevke za nedeljsko jutro — 8.00 Mladinska radijska igra — Milne-Stanovnik: Okrog hiše na Pujevem oglu — 8.50 M. Tajčević: Balkanski plesi — 9.01 Sprehod po vasi — 9.20 Z glasbo v novi teden — 10.00 Se pomnite, tovariši . . . Ferdo Fischer: Preden me bodo ubili — 10.30 Zbori in samospevi Vasilija Mirka — 10.50 Vedri zvoki — 11.30 Zapiski o delovnem mestu (reportaža) — 12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo I. — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Za našo vas — 13.45 Majhen koncert lahke glasbe — 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo II. — 15.15 Reklame — 15.30 Nekaj priljubljenih melodij — P. I. Čajkovski: Pesem brez besed — Boccherini: Menuett — Fritz Kreisler: Kitajski tamburin, op. 3 — L. van Beethoven: Kvartet Marceline, Leonore, Jacquina ter Rocca iz opere Fidelio — Enrique Granados: Andaluza — J. Massenet: Sanje Des Grieuxa iz opere Manon — Manuel de Falla: Obredni ples ognja iz baleta »Ljubezen-čarovnik« — G. Puccini: Arija Mimi iz 1. dej. opere La Boheme — 16.00 Šestdeset minut športa in glasbe — 17.00 Od valčka do calypsa — 17.30 Radijska igra — Richard Hughes: Nevarnost — Dylan Thomas: Vrnitev (ponovitev) — 18.24 G. F. Händel: Koncert za harfo in orkester — 18.39 Za dobro voljo igrajo »Veseli planšarji« — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 20.05 Izberite melodijo tedna — 21.00 Koncert mezzosopranistke Giuliette Simionato in baritonista Tita Gobbija 22.15 Zaplešite z nami — 23.10 Popevke velikih mest — 23.40 Janez Matičič: Suita za godala.

Ponedeljek

8.05 Jutranji spored solistične glasbe — 8.25 Orkester Alfred Scholz — 8.40 Pojeta ženski zbor »France Prešeren« iz Kranja in mešani zbor nižje glasbene šole Ljubljana-center — 9.00 Naš podlistek — Stephen Petter: Kako koga prelisičiti I. — 9.20 Popularne orkestralne skladbe domačih avtorjev (Sedlbauer, Adamič, Bravničar, Krek) — 10.10 Po zvenečih kaskadah — 10.35 Drobni operni prizori — 11.00 Zvoki za zabavo — 11.30 Oddaja za otroke — 12.00 Segava klaviatura — 12.15 Radijska kmečka univerza — ing. Mirko Peternel: Pomen mesne predelovalne industrije za napredek živinoreje — 12.25 Pisan spored domačih napevov in viž — 12.45 Kanadski pevec Tennessee Ernie Ford — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Po tipkah in strunah — 13.55 Zabavno-glasbena ruleta — 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Reklame in zabavna glasba — 15.40 Listi iz domače književnosti — Svetlana Velmarjankovič: Večerja — 16.00 V svetu opernih melodij — 17.10 Srečno, vožnjo! (Šoferjem na pot) — 18.00 Radijska univerza — Na otočju Galapagos danes III. — 18.15 M. Lipovšek: Voznica — 18.30 Športni tednik — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 20.00 Srečanje melodij — 20.45 Kulturna tribuna — 21.00—23.00 Simfonični koncert orkestra Jugoslovanske Radiotelevizije — 23.10 Plesni orkester RTV Ljubljana — 23.45 L. M. Škerjanc: Trio za violino, violo in čelo.

Torek

8.05 Odprimo glasbeni atlas — 8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo: Poskrbimo za bolnika — 9.25 Takt za taktom — 9.42 Ch. Gounod: Valpurgina noč iz opere Faust — 10.10 Izberite melodijo tedna (Ponovitev) — 11.00 Solistična glasba slovenskih skladateljev — 11.30 Zabava vas orkester Raphaele — 12.00 Pet popevk za pet pevcev — 12.15 Kmetijski nasveti — dr. Nežka Snoj: Kako ugotovimo bolezni čebel — 12.25 Igrajo Veseli vandrovčki — 12.40 Od Trente do Prlekije — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Jean Sibelius: Kralj Kristijan — suita — 13.55 Ples lutk in druge skladbice — 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — Potovanje v Kongo — 14.35 Arije iz Mozartove opere Don Juan — 15.15 Reklame in zabavna glasba — 15.40 Naši popotniki na tujem — Danica Jelenc: Etiopija — 16.00 Izbrali smo za vas — 17.10 Razgovor z volivci — 17.20 P. I. Čajkovski: Koncert za klavir in orkester št. 2 v G-duru — 18.00 Iz zbornika spominov — 18.20 »Kotiček za mlade ljubitelje glasbe« (ponovitev) — 18.45 Razgovori o mednarodnih vprašanjih — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 20.00 Ljubezenske pesmi iz tujih dežel poje Komorni zbor RTV Ljubljana p. v. Milka Skoberneta — 20.30 Radijska igra — Johannes Hendrich: Leila in nameni gosne Pozzi (prva izvedba) — 21.30 Aleksander Lajovic: Adagio — 21.40 Igra in poje Edmundo Ros s svojim ansamblom — 22.15 Slavna dela komorno-glasbene literature — VII. oddaja — 23.10 Popevke se vrstijo — 23.40 Moderna plesna glasba.

Sreda

8.05 Mladina poje — Nastopajo zbori iz Zasavja — 8.30 Panorama zabavnih melodij — 9.00 Jezikovni pogovori (ponovitev) — 9.15 Iz skladateljske skicirke Sergeja Rahmaninova — 9.45 Poje Gabi Novak — 10.10 Dopoldanski koncert — Blaž Arnič: Koncert za flavto, godala, harfo in čelesto — Zvonimir Ciglič: I. simfonija — 11.00 Popevke in ritmi — 11.30 Oddaja za cicibane — 12.00 Uvertura in uvodni prizor prvega dejanja opere Stirje grobijani — 12.15 Radijska kmečka univerza — ing. Ivo Kukovec: Gospodarske osnove kooperacije v sadjarstvu — 12.25 Pisani zvoki z Dravskega polja — 12.45 Zabaval vas bo pianist Jack Dieval — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Igra Kmečka godba — 13.40 Ljubljanski komorni zbor poje pesmi Antona Foersterja — 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — Poskrbimo za bolnika (ponovitev) — 14.35 Spretne roke (zabavna glasba) — 15.15 Reklame in zabavna glasba — 15.40 Novost na knjižni polici — 16.00 Koncert po željah — 17.10 Sestanek ob petih — 17.30 Veliki orkestri — znane melodije — 18.00 Kulturna kronika — 18.20 Iz slovenske solistične glasbe — VII. oddaja — 14.45 Domače aktualnosti — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 20.00 Ali jih poznate? — X. oddaja — 20.25 Ciklus radijskih opernih priredb — Jacques Offenbach: Hoffmannove pripovedke — (I. izvedba) — 22.15 Koktajl za zabavo — 22.45 Karol Pahor: Istrijanka — 15 plesnih miniatur — 23.10 Za ples vam igrajo domači zabavni ansambli — 23.35 Alberto Ginastera: Koncertantne variacije.

Četrtek

8.05 Iz arhiva zabavne glasbe — 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo — Potovanje v Kongo (ponovitev) — 9.25 Poje ženski zbor Slovenske filharmonije — 9.46 Jugoslovanske violinske skladbe — 10.10 Igramo za Vas — 10.40 Pet minut za novo pesmico — 11.00 Baletni intermezzo — 11.45 Petnajst minut s pevko Doris Day — 12.00 Kvintet »Kranjčanie« in trio »Bardorfer« — 12.15 Kmetijski nasveti — ing. Lojze Avšič: Farmska reja rac — 12.25 Četrt ure z orkestrom Ray Martin — 12.40 Znane kajkavske pesmi — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Münchenski plesni orkester Max Greger — 13.50 Iz oper Vincenza Bellinija — 14.20 Sport in športniki — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Reklame in zabavna glasba — 15.40 S knjižnega trga — 16.00 Ob 150-letnici rojstva F. Chopina — VII. oddaja — 16.45 Holywoodski zabavni orkester p. v. Carmena Dragona — 17.10 »Če ti ne boš moj . . .« slovenske narodne — 17.30 V plesu po Evropi — 18.00 Turistična oddaja — 18.15 Spoznavajmo naše umetnike — XVIII. oddaja — Baritonist Dušan Popović — 18.45 Radijska univerza — dr. Ivan Bonač: Bazedovka — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 20.00 Četrikov večer domačih pesmi in napevov — Sodelujejo: Kvintet Avsenik, sopranistka Ileana Bratuž, August Stanko, Harijski bratje, Danica Filipčič in Franc Koren — 20.45 Paragvajska pesem (Los Paraguayos) — 21.00 Literarni večer — Saša Vuga: Pokorno javljam — ali pa tudi ne — 21.40 Komorni intermezzo — 22.15 Po svetu jazza — »Ella in Duke« — 23.10 Orkester Zagrebške filharmonije — Antun Dobronić: Jelšonski plesi — Stanko Horvat: Simfonietta.

Petek

8.05 Poje moški zbor »Svoboda I.« iz Hrastnika — 8.30 Stanojlo Rajičić: Koncert za violončelo in orkester — 9.00 Naš podlistek — Stephen Petter: Kako koga prelisičiti II. — 9.20 Francoske šansone — 9.40 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe — Skladatelji opisujejo naravo — 10.10 Iz filmov in glasbenih revij — 10.35 Lirične skladbe in samospevi E. Griega — 11.00 Trideset minut v ritmu današnjih dni — 11.30 Družina in dom — 11.45 Igrajo Veseli godci — 12.00 Alpski zvoki — 12.15 Radijska kmečka univerza — Stane Zorčič: Dosedanji rezultati vinske inšpekcije — 12.25 Priljubljene operne arije — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Lahek orkestralni spored — 13.50 Poje Akademski oktet — 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — Važna številka — 14.35 Operetni napevi — 15.15 Reklame in zabavna glasba — 15.40 Iz svetovne književnosti — Italo Galvino: Steze k pajkovim gnezdom — 16.00 Petkov koncert ob štirih — 17.10 Razgovor z volivci — 17.20 Koncertni valčki — 17.40 Poje Ljubljanski komorni zbor — 18.00 Človek in zdravje — 18.10 Vesele predpustne viže — 18.30 Iz naših kolektivov — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 20.00 Zabavni orkester RTV Ljubljana — 20.15 Tedenski zunanje-politični pregled — 20.30 Mozartovi koncerti — 15. oddaja — 21.05 Z. Bradič: Pripovedka — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.15 Nočni operni koncert — 22.45 Četrt ure s plesnim orkestrom Paul Weston — 23.10 S popevkami po Evropi — 23.40 D. Švara: Godalni kvartet op. 6.

Sobota

8.05 Orkestralne partiture Mihovila Logarja in Vilima Markoviča — 8.40 George Melachrino na podiju — 8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo — Važna številka (ponovitev) — 9.25 Poje moški zbor »Svoboda« iz Loke vasi — 9.40 Majhni zabavni ansambli — 10.10 Operne arije v izvedbi naših solistov — 11.00 Popevke na tekočem traku — 11.30 Pionirski tednik — 11.50 Belokranjske narodne poje Stane Starešinič — 12.00 Boris Papandopulo: Concertino za trobento in godalni orkester — 12.15 Kmetijski nasveti — Pavla Janež: Služba za pomoč družini na vasi — 12.25 Domači napevi izpod zelenega Pohorja — 12.45 Hammond: Orgle za ples — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Pesmi in plesi raznih narodov — 13.49 Robert Schumann: Fantazija op. 17 — 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Reklame in zabavna glasba — 15.40 Na platnu smo videli — 16.00 Slovenska pesem od romantike do danes — IX. oddaja — 16.30 Smučarjem za dobro voljo — 17.10 Glasbena križanka št. 20 — 18.00 Jezikovni pogovori — 18.15 Od tu in tam — 18.45 Okno v svet — 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba — 20.00 Pokaži kaj znaš — 21.30 Melodije za prijeten konec tedna — 22.15 Oddaja za naše izseljence — 23.10 Kaleidoskop za zabavo — 23.40 Moderna plesna glasba.

Bistrica ob Muri

Pionirski odred Ferdo Godina ima v gosteh na zimskih počitnicah 23 otrok, katerih starši so zaposleni v raznih obratih širom po Sloveniji pri gradbenem podjetju »Gradis« Ljubljana. Tako se spoznava mladina istega podjetja med seboj, pa tudi domača kmečka z delavsko mladino.

*

V Bistrici so ustanovili samostojno taborniško enoto: četo Dobrih žerjavov, ki je delovala že eno leto kot aktiv v okviru pionirske organizacije. Za uspešno delo so dobili taborniki dva nova šotora. Letos bodo šli taborniki na vodniški tečaj, na taborjenje in druge izlete.

*

V vaško skupnost v Bistricah je zajeto že precej žena. Žene bodo uredile kuhinjo z vsemi električnimi stroji, ki bodo služili za namene sodobnega gospodinjstva. Center za vse tri vasi bo v Srednji Bistrici. To bo en izmed prvih gospodinjskih centrov na vasi, ki se zdaj ustanavljajo v Pomurju. Otvoritev centra bi naj bila že na Dan žena.

Drugo obliko vaške skupnosti so izbrale žene v Dolnji Bistrici, kjer bodo zgradili vaško pekarno. Sedaj čakajo samo še na načrt, ki ga dobijo od Centralnega zavoda za napredek gospodinjstva v Ljubljani. Pekarna bo velikega pomena za racionalno izkoriščanje kuriva in za boljšo družbeno prehrano.

*

V Bistricah je vse večje zanimanje za kulturno življenje. Vaščani radi gledajo televizijske oddaje. Domača KZ gradi v zadružnem domu na Srednji Bistrici skladiščne prostore. Zaradi tega več ljudi kritizira, ker so mnogi vaščani s prostovojnim delom gradili zadružni dom, da bi v njem bila gledališka dvorana. Morda bi se prostor nad skladiščem dal urediti v veliko sejno sobo in za kulturne prireditve.

IZ TIŠINE

Minulo soboto je bila velika dvorana v zadružnem domu na Tišini polna številnih poslušalcev, ki so z zanimanjem sledili pestremu programu Gorenjskih fantov.

*

Dijaki osmega razreda osemletke pridno pripravljajo uprizoritev »Čarobne palice«. Nastopiti mislijo tudi v sosednjih vaseh.

*

Ker na Tišini primanjkuje stanovanj za učitelje, bodo spomladi začeli graditi štiristanovanjsko hišo, v kateri bodo stanovali učitelji.

Suhi vrh

Pred kratkim je bil za obe vasi ustanovljen tudi mladinski aktiv. Mladina se je prvega sestanka udeležila polnoštevilno. Izvoljen je bil tudi novi odbor in sklenjeno, da bo aktiv najprej poživil kulturno-prosvetno dejavnost in ideološko-politično izobraževanje. Za te dejavnosti ima mladina v gasilskem domu v Gornjih Moravcih primerno dvorano.

Mladinci so se zanimali tudi za letošnje delovne akcije, ki se jih mislijo mnogi udeležiti.

VREMENSKA NAPOVED

za čas od 11. do 21. februarja

Pričakuje se še en vdor hudega mraza iz ZSSR in sicer okrog 12. februarja. Pred tem in ob prodiranju mrzlega vala bo izdatno snežilo, takoj nato bo jasno vreme s hudim mrazom, a v nadaljnjem poteku postopno topleje, vendar še ne kaže na južno vreme. Lahno sneženje pričakujemo še okrog 17. in 21. februarja.

Nesreče in NEZGODE

Štefan Krampač iz Gor. Bistrice se je pri klanju svinje vrezal z nožem v desno koleno.

Franc Novak iz Vogričevec je padel na dvorišču, pri tem si je zlomil desno podkolenico.

Ivan Nemec iz Lendave se je po nesreči obstrelil s pištolo v desno roko in desno stegnenico.

Franc Pasičnjek iz Boreče se je polil z vrelo vodo po prsih.

P. Z. iz G. Petrovec je peljal na kolodvor les, pri tem so se mu splašili konji in je padel pod voz. Zlomil si je levo podkolenico.

K. R. iz Odranec je nalagala na peč, pri tem je nekaj v peči počilo in jo ranilo po levi podlehti in prstih leve roke.

T. F. iz Cubra je pri nošenju štorov padla in se z glavo udarila v štor; pri tem se je poškodovala.

G. J. iz Lendave je spodrsnilo in je padel, pri tem si je zlomil levo podkolenico.

M. A. iz Ljutomera je padel pri drsanju in se poškodoval na čelu.

T. A. iz Gor. Kocjana je padla v kuhinji na rob kredence in si zlomila levo ramo.

L. F. iz Sebeborec je padel s kolesa in se poškodoval na glavi.

POZIV UPNIKOM IN DOLŽNIKOM

Splošno kleparstvo »BRATA JUG« Murska Sobota, Titova cesta, poziva vse svoje stranke, ki imajo stvari na popravilu, oziroma imajo deponirani material, da ga zaradi likvidacije podjetja dvignejo najpozneje do 1. marca 1960. Obenem pozivamo vse upnike in dolžnike, da do navedenega roka vložijo svoje terjatve, odnosno poravnajo obveznosti. Po preteku navedenega roka tožimo in nobenih terjatev ne priznavamo.

Splošno kleparstvo
»BRATA JUG«

Čestitke

Na pravni fakulteti v Ljubljani je diplomiral Alojz Domjan. Čestitajo kolegi iz KPA.

RADIO M. SOBOTA

Sobota, 13. febr. 1960:
ob 17.00: Obvestila, objave in reklame;
ob 17.10: »Želeli ste poslušajte«
Nedelja, 14. febr. 1960:
ob 12.00: Pogovor z volivci, lokalna poročila, obvestila in reklame;
ob 12.15: Oddaja v madžarskem jeziku;
ob 12.40: »Želeli ste poslušajte«.
Torek, 14. febr. 1960:
ob 17.00: Lokalna poročila, obvestila, objave in reklame;
ob 17.15: Oddaja v madžarskem jeziku;
ob 17.30: »Želeli ste poslušajte«.
Četrtek, 18. febr. 1960:
ob 17.00: Lokalna poročila, obvestila, objave in reklame;
ob 17.15: Oddaja v madžarskem jeziku;
ob 17.25: »Želeli ste poslušajte«.

Radio M. Sobota prenaša dnevno spored RTV Ljubljana od 5. do 9. ure in od 15. do 23.10. ure.

Ob nedeljah in praznikih pa od 6. do 23.10. ure.

DAROVALCI KRVI NA TRANSFUZIJSKI POSTAJI V MURSKI SOBOTI

od 25. januarja do 6. februarja 1960

Alojzija VAJNDORFER, tretjič, iz Bakovec; Koloman PODLESEK, četrtič, iz Salamenec; Ernest HORVAT, sedemnajstič, iz M. Sobote; Štefan VAGNER, tretjič, iz Srednje Bistrice; Stefan VUČKO iz G. Bistrice; Martin SOBOČAN, Roza OZBETIČ, Verona KRAMPAČ, Barbara KRAMPAČ, Ferdinand FIFONJA, Vera TKALEC, Eufemija MARIČ, petič; Marija MLINARIČ, petič, Antonija KUSTEC, tretjič, Martin MESARIČ, Stefan RITLOP, drugič, Rozalija GJURA, drugič, Terezija JAKŠIČ, drugič, Marija HOZJAN, drugič, Irena KLEIDERMAN, tretjič, Marija GOMZA, drugič, Janez KELENC, drugič, Verona KOHEK, drugič, Alojzija OLETIČ, drugič, vsi iz Gornje Bistrice, Zoltan GERENČER, Franc CELEC, sedmič, iz Murske Sobote, Karolina FEKONJA, drugič, iz Puconec, Marjeta KOLMAN, iz Petanjec, Marija PISKUR, iz Kramarovec, Ivan FUJS, drugič, iz Dankovec, Marija ŽIŽEK, drugič, iz Male Polane, Emilija RITTER, iz Dolgovaških goric, drugič, Marija VRBANJŠAK, petič, iz Borec, Jurij TOMAC, tretjič, iz Srednje Bistrice, Vera GABOR, drugič, Rozalija NOVAK, drugič, Marija GJEREK, drugič, Rudolf REBRCA, drugič, Terezija LEBAR, Rozina GLAVAČ, Marija HANC, Štefan GRAH, vsi iz Srednje Bistrice.

V imenu bolnikov se vsem darovalcem krvi najlepše zahvaljuje TRANSFUZIJSKA POSTAJA M. SOBOTA.

Tedenski KOLEDAR

Petek, 12. febr. — Damijan
Sobota, 13. febr. — Katarina
Nedelja, 14. febr. — Valentin
Ponedeljek, 15. febr. — Vesela
Torek, 16. febr. — Danilo
Sreda, 17. febr. — Silvo
Četrtek, 18. febr. — Dragislava

KINO

MURSKA SOBOTA — od 12.—14. februarja ameriški barvni cinemascope film: »Risarka modelov«; od 15.—16. februarja angleški film »Operacija Amsterdam«; od 17.—18. februarja ruski barvni film »Novoletni ples«.

GORNJA RADGONA — od 13.—14. februarja ameriški barvni vistavision film »Nevšečnosti s Harijem«; 17. februarja angleški film »Hrepenenje po nebu«.

LENDAVA — od 12.—14. februarja jug.-sovjetski film »Aleksa Dundič«; od 16.—17. februarja nemški film »Lažni kapetan«.

KRIŽEVCI PRI LJUT. — od 13.—14. februarja češki barvni film »Pokorno javljam« (Svejk II. del).

LJUTOMER — od 13.—14. februarja ruski barvni film »Novoletni ples«; od 17.—18. februarja poljski film »Resnični konec vojne«.

SLATINA RADENCI — od 13.—14. februarja ameriški barvni film »Dimni signal«; 18. februarja madžarski film »Nedeljska romanca«.

VIDEM OB ŠČAVNICI — od 13.—14. februarja ameriški barvni film »Dolina nasilja«.

VELIKA POLANA — 14. februarja ameriški film »Sedem nevest za sedem bratov«.

ŽENITBENI OGLAS

OBRTNIK SREDNJIH LET, popolnoma sam, želi poročiti dekle ali vdovo od 30 do 45 let. Ponudbe poslati na upravo lista pod »MLIN OB VODI«. M-139

Aero klub Murska Sobota Vas vljudno vabi na

REDNI OBČNI ZBOR

ki bo v nedeljo, 14. februarja 1960 ob 9. uri v prostorih kluba JLA — Ivanocijeva ul.

Vljudno vabi odbor

OBVESTILO

NA LICITACIJI PRODAM KMETIJSKO IN MIZARSKO ORODJE. Licitacija bo v nedeljo 14. februarja 1960 ob 10. uri. Sinic Franc, Lemerje 36.

SOCIALNO ZAVAROVANJE

SKLEPI SKUPŠČINE

(Nadaljevanje in konec)

3. Uvajati je potrebno postopoma pavšalno obračunavanje zdravstvenih storitev z zdravstvenimi zavodi in postajami. Dosedanji način finansiranja zdravstvene službe sili zdravstvene zavode, da imajo čim več zdravniških pregledov in storitev, ker je od tega odvisen njihov finančni rezultat. Nujno je pri takem številu zdravstvenega kadra, kakor je to na našem območju, da na račun kvantitete tega dela pada kvaliteta ambulantnih pregledov in storitev. To pa ni v interesu zavarovancev, niti v interesu same zdravstvene službe. Zavarovanci so zainteresirani na tem, da so zdravniški pregledi čim bolj skrbni, da se že pri prvem pregledu ugotovi dejansko zdravstveno stanje zavarovanca in temu primerno ukrepa, ker včasih imajo površni pregledi kvarne in dolgotrajne posledice za zdravje zavarovanca. Ta problem pa vsaj delno rešuje pavšalno obračunavanje zdravstvenih storitev, kjer finančni rezultat zdravstvene ustanove ne bo odvisen zgolj od števila pregledov. To pa bo omogočeno le, če bo zdravstvena služba na območju ene občine enotno urejena. Zaradi tega prosimo svete za zdravstvo pri ObLO in OLO, da o teh problemih razpravljajo in kjer se le da, zdravstveno službo za področje občine enotno organizirajo.

4. Pogrebni stroški za zavarovance in njihove svojce od 1. januarja 1960 dalje znašajo:

a) za mrtvorojenca ali pri porodu umrlega otroka 3.000 din,

b) za otroka do enega leta starosti 5.000 din, za otroka od 1 do 7 let starosti 9.000 din.

c) za otroka od 7. do 14. leta starosti 13.000 din,

č) za zavarovance in njihove družinske člane stare nad 14 let pa 18.000 din.

5. Povračilo za stroške oskrbe in nastanitve med potovanjem in prebivanjem v drugem kraju, ko zavarovanec išče zdravniško pomoč, znaša za zavarovance in njihove družinske člane stare nad 7 let 800 din, za otroke do dopolnjenega 7. leta starosti pa 400 din.

Okrajni zavod za socialno zavarovanje
Murska Sobota

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega moža, očeta in brata

BORISA GOLDINSKIJA

se najprisrčneje zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti in vsem, ki so mu darovali vence in vsemu zdravniškemu osebju.

Murska Sobota, Hodoš, Leningrad in Kief.

Žalujoči: žena, sina Vlado in Boris z družino, brat in sestra iz Leningrada.

Komisija za razpis delovnih mest pri Komunalni banki v Murski Soboti razpisuje sledeča delovna mesta:

Za poslovno enoto v Gornji Radgoni

1. SEKRETARJA
2. VODJE LIKVIDATURE
3. POMOŽNEGA REFERENTA ZA POTROŠNIŠKE KREDITE

Za poslovno enoto v Lendavi

4. VODJE DOLGOROČNEGA ODDELKA
5. POMOŽNEGA BANČNEGA USLUŽBENCA
6. PRIPRAVNIKA ZA BANČNEGA USLUŽBENCA

za poslovno enoto v Ljutomeru

7. REFERENTA DOLGOROČNEGA ODDELKA
8. REFERENTA RAČUNOVODSTVA
9. 2 PRIPRAVNIKOV ZA BANČNA USLUŽBENCA

Pogoji: Kandidati pod zap. št. 1., 2., 3., 4., 6., 7., 8. in 9. morajo imeti končano srednjo šolo, kandidati pod zap. št. 5. pa nepopolno srednjo šolo ter izpolnjevati pogoje iz čl. 31. Zakona o javnih uslužbencih. — Prednost imajo kandidati z bančno prakso ali prakso v knjigovodstvu gospodarskih organizacij. — Osnovna plača po ZJU in položajna plača po pravilniku banke. — Rok za vložitev prošenj je 15 dni po objavi pri Komunalni banki v Murski Soboti.

Mali OGLASI

SOBO iščeta dve uslužbenki. Naslov v upravi lista. M-125

PRODAM generalno popravljen stroj »Underwood« v odličnem stanju, ali zamenjam za radio. Naslov v upravi lista. M-126

HIŠO Z GOSPODARSKIM POSLOPJEM in 1 ha sadovnjaka v Lemerju ugodno prodam. Naslov v upravi lista. M-127

ODDAM TAKOJ GARAŽO v najem za osebni ali poltovorni avto. Naslov v upravi lista. M-128

»AGROSERVIS« M. Sobota sprejme takoj v službo: AVTOKLEPARJA, AVTOELEKTRIČARJA MOJSTRA, AVTOMEHANIKA MOJSTRA ZA POUČEVANJE VAJENCEV, 5 AVTOMEHANIKOV Z ODSLUŽENIM VOJAŠKIM ROKOM, ORODJARJA — lahko tudi polkvalificiran, SEKRETARJA PODJETJA. — Pogoj: dokončana srednja šola. Plača po tarifnem pravilniku podjetja. M-130

STAVBENO PARCELO, drugo nadstropje hiše v Murski Soboti in statve za perzijske preproge prodam. Naslov v upravi lista. M-141

MENJAM SOBO in kuhinjo na Bakovski 9, za enakovredno stanovanje v M. Soboti. Ogled možen vsak dan od 14. ure dalje. Režonja Franc, Murska Sobota, Bakovska 9. M-142

ŽENSKO SPORTNO KOLO »ROG« v odličnem stanju, prodam. Naslov v upravi lista. M-143

PGD APAČE proda platon voz, v zelo dobrem stanju, nosilnosti 1.500 do 2.000 kg. Interesente prosimo, da se zglasijo pri naslovu. M-132

POSESTVO v izmeri 5 oralov, hišo, gozd, travnik, sadovnjak in vinograd na Očeslavskem vrhu št. 39, prodam. Marija Domanjko, Kapela. M-136

OBVESTILO

Sporočamo cenjenemu občinstvu, da je ZIMSKO KOPALIŠČE zaradi adaptacijskih del do nadaljnjega zaprto.

Zdravstveni dom,
Murska Sobota

Komisija za sklepanje in prekinitev delovnih razmerij ČZP »POMURSKI TISK« V MURSKI SOBOTI

razpisuje:

1. DELOVNO MESTO OBRATNEGA MEHANIČARJA
2. DELOVNO MESTO AKVIZITERJA POMURSKEGA VESTNIKA

Pogoji:
pod 1. visokokvalificirani mehaničar-mojster
pod 2. večletna praksa v komercialni službi

Prijave sprejemamo do 20. februarja. — Plača po tarifnem pravilniku podjetja.

Večje število delavcev, ki se lahko priučujejo v zidarski stroki, sprejmemo. Prav tako tudi potrebujemo

ZIDARJE IN TESARJE

Vsa dela se izvajajo po učinku. Hrana in samsko stanovanje je zagotovljeno. Gradbišča so v Ljubljani.

SPREJME GRADBENO PODJETJE »GRADITELJ«, LJUBLJANA, Šmartinska c. 64/b

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij v »LESNI INDUSTRIJI LITIJA« LITIJA

razpisuje delovna mesta

KVALIFICIRANIH MIZARJEV ZA OBRAT MONTAŽO, NEKVALIFICIRANIH DELAVCEV

Plača po tarifnem pravilniku. Samska stanovanja zagotovljena. — Pismene ponudbe pošljite ali se osebno zglasite na upravi podjetja.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij KMETIJSKE ZADRUGE z o. j. TEŠANOVCI razpisuje naslednja delovna mesta:

1. FINANČNEGA KNJIGOVODJE
2. ADMINISTRATORKE
3. TRAKTORISTA

Pogoji: Potrebna ustrezna strokovna izobrazba in po možnosti daljša praksa na določenem delovnem mestu. Nastop službe takoj. Plača po tarifnem pravilniku. Pismene prijave poslati do 20. februarja 1960 na naslov: KMETIJSKA ZADRUGA TEŠANOVCI, p. MARTJANCI.

Upravni odbor DIJAŠKEGA DOMA v Murski Soboti, Tomšičeva 3, razpisuje mesto

RAČUNOVODJE

Nastop službe 1. aprila 1960.

Pogoj: Srednja ekonomska šola z nekaj let prakse ali nepopolna srednja šola z vsaj 5-letno prakso v računovodskem poslovanju. — Osnovna plača po uredbi o javnih uslužbencih, položajna plača po pravilniku.

Pravilno kolkovane prošnje s kratkim življenjepisom pošljite na upravo Dijaškega doma, Murska Sobota.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri TRGOVSKEM PODJETJU NA VELIKO »POTROŠNIK« v Murski Soboti razpisuje

1. DELOVNO MESTO FAKTURISTA(KE)
2. DELOVNO MESTO SALDOKONTISTA(KE)
3. DELOVNO MESTO BLAGOVNEGA KNJIGOVODJE(KINJE)
4. DELOVNO MESTO SKLAD. KOMISIONARJA — ŽELEZNINSKE STROKE

POGOJI: Pod 1, 2 in 3 ekonomska srednja šola ali nepopolna srednja strokovna izobrazba z ustrezno prakso. Pod 4 kvalificirani delavec kovinske stroke. — Plača po tarifnem pravilniku oziroma dogovoru. Prošnje nasloviti na upravo podjetja s kratkim življenjepisom in navedbo dosedanje zaposlitve. Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Pod pokroviteljstvom kolektiva ČZP „Pomurski tisk“ bo

v soboto, 13. februarja 1960
v vseh prostorih hotela „Zvezda“

VI. AKADEMSKI PLES

Za prijetno razpoloženje bo poskrbel orkester MIŠKO BARANJA

NAŠA ZGODBA

PA ČIN, s pravim imenom LI FU-čang, se je rodil 1904. v Sečuanu. Pisati je začel že v Parizu leta 1927, neka pariška revija za književnost je istega leta prinesla njegovega literarnega prvenca: novelo PROPAD. V svojih poznejših delih, ki jih odlikuje svež, realističen način oblikovanja, je razgalil nezdravo podobo kitajskih razmer v času Kuomintanga; v njih je pozival k orožju kitajsko mladino. Njegove besede, oziroma misli so dobile pravi, resnično umetniški izraz v romanu. Zaslovel je z znamenito trilogijo: DRUŽINA, POMLAD, JESEN. Omenjeni romani so dobili tudi svojstveno podobo na kitajskem filmskem platnu. Pa Činova dela, kakor tudi dela mnogih kitajskih pisateljev (med njimi sta najbolj znana LU HŠIN in KUO MO-žo), so bila leta 1934 prepovedana na Kitajskem, to je v času Kuomintanga. Pa Čin tudi sedaj nadaljuje s svojim literarnim delom, med novejša dela spadajo tudi novele, ki govorijo o junakih Korejske vojne.

Mnoge vrline Pa Činovega oblikovanja krasijo tudi pričujočo krajšo, a znamenito novelo PES.

PA ČIN

PES

I.

Ne vem, kako me kličejo in ne koliko sem star. Kljub temu sem kakor kamen, ki je padel iz neznanih višin na zemljo. Ne vem, kdo sta bila moj oče in moja mati. Name so vsi pozabili.

Moja koža je rumena, imam črne lase in črne oči, kratek nos in spačeno postavo. Med mnogimi milijoni ljudi sem tudi jaz eden — sojeno mi je torej, da še naprej živim med njimi.

Vsakdo je bil nekoč otrok, tudi jaz sem bil — toda moja otroška leta so bila drugačna: o veselju sem samo slišal, sit nisem bil nikoli, in ne vem, kaj pomeni ljubiti. Samo mraz in lakota me spremljata, kakor senci.

Nekega dne — kdaj je bilo to, pa res več ne vem — sem srečal starca. Bil je suh in obraz so mu brazdale gube. Takole mi je rekel:

»Da, sinko, pri tvojih letih bi moral že v šolo hoditi, saj je učenje prva naloga, ki ga daje življenje.« Njegov obraz je bil zelo strog, glas pa tih in blag.

Jaz pa sem pozabil na lakoto in mraz in — pot pod noge! Prehodil sem ravninski in višavski del in videl lepe, velike palače, videl pa sem tudi bajte. Ljudje so govorili, da se takó spozna življenje, da je to šola življenja. Pogumno sem vstopal skozi vsaka vrata. Sedaj sem že vedel, »da je učenje prva naloga, ki ga daje življenje.«

Toda gorje! Vseeno je bilo, če sem potrkal na vrata palač ali bajt, povsod so me sprejeli jezni obrazi, polni prezira z vedno istim »poberi se!« Vsak ud se je naravnost pogreznil vame, kakor da bi me bili z bičem premlatili. S povešeno glavo sem odracal naprej.

Ljudje so me spodili. Odmev otroškega posmeha je še dolgo zvenel v mojem ušesu. Takrat sem začel prvič dvomiti: mogoče pa niti človek nisem? Hotel sem misliti na nekaj drugega, vedno na nekaj drugega, vendar pa, kakor da bi mi neznan glas iz dneva v dan šepetal v uho: »Kaj si ti človek?« — in vsak dan sem začel znova dvomiti...

Nekega dne sem v neki zapuščeni cerkvi naletel na malika. Resno me je gledal tja doli, kjer sem stal in kamor je sonce pošiljalo svoje žarke. Pozlatitev na njem je bila že oguljena, tudi polovica roke mu je že manjkala, ampak, saj je bil kljub temu bog, in pripovedovali so, da lahko en bog vse naredi. Stekel sem torej k porušenemu žrtveniku in začel moliti:

»Povej mi bog — prosim te, odgovori: sem jaz človek?«

Malikova usta pa so vedno nema, zatorej sem si lahko le sam odgovoril: Kako neki bi lahko bil človek berač, ki prosi za pomije, kakor pes za kosti? Upal sem, da malika nisem razžalil s vprašanjem!... Kako neki bi lahko bil človek? V najboljšem primeru sem lahko nekaj, kar je podobno psu. Končno sem sprevidel, da živim sebi primerno življenje.

Nekega dne sem si domislil: če sem navsezadnje »nekaj«, potem lahko ta »nekaj« za nekaj prodam. Sklenil sem torej, da se bom prodal. Snop slame sem si zvezal na hrbet z namenom, da bi ljudje videli, da sem naprodaj. Začel sem se sprehajati po cestah. Glavo sem držal pokonci, stopal pa sem počasi in se ponujal, da bi si me ljudje dobro ogledali. Upal sem, da se bo našel kupec. Nisem hotel denarja, želel sem samo, da bi skrbeli zame: da bi kdaj pa kdaj kupili zame kost, da bi živel kakor pes in da bi lahko zvesto služil svojemu gospodarju.

Od jutra do večera sem zaman taval po cesti, nihče me ni ogovoril. Cemerne in zlobne obraze sem videl vsepovsod. Dvoje ali troje otrok je prišlo za menoj in so se igrali s slamnatim snopom, ki mi je visel na hrbtu.

Postal sem truden in lačen. Ni kazalo drugače: moral sem se vrniti v zapuščeno cerkev. Na cesti sem našel pol krajca prašnega kruha, trdega in črnega. Lakomno sem ga vrgel skozi usta. Veselil sem se, saj je moj želodec vse prebavil — kakor pasji.

V zapuščeni cerkvi je bilo vse tiho, človeški glas ni prodrl tako daleč. Premišljeval sem in ugotovil, da predmeti sami sebe ne morejo prodati. Ugotovil sem žalostno resnico, da nisem samo nečloveško bitje, ampak le čisto navadna stvar brez vsake vrednosti — ko me pa nihče ni maral kupiti.

Jokal sem ,ker sem vedel, da sem ničasti ničè, vedel sem, da so človeške solze dragocene.

Jokal sem, ker se mse hotel dodobrati izjokati, ker sem imel še solze — bile so moje edino bogastvo. Nisem pa jokal samo v zapuščeni cerkvi, ihtel sem tudi pred hišami mogotcev. Sedel sem pred vrati impozantne palače, pod šumečim drevesom, mrazilo me je, pa lačen sem bil. Jokal sem pač tako, da sem vsaj solze lahko požiral in s stokanjem dušil kruljevo muziko mojega želodca.

Čeden, lepo oblečen mladenič, ki je prišel iz palače, me še opazil ni. Bil je oblečen po tuji modi. Ugleden korenjak v dolgi obleki, ki je prišel iz hiše, mi tudi ni privoščil pogleda. Mnogi so šli mimo, a nihče me niti opazil ni.

Naenkrat pa se je pojavil pred menoj pravcati velikan-potepač. Izpod vrat je prilezel in me začel nadirati s svojim gromovitim glasom:

»Hej, poberi se od tu! To ni kraj, kjer bi se lahko cmeril!« Potlej pa me je še krepko brcnil — ravno tako, kakor delajo to s psi. Zavrtelo se mi je v glavi — rekel nisem nič, saj še črhniti nisem mogel. Tudi jok se mi je v grlu zavozlal. Z obema rokama sem se prijel za glavo in odracal v zapuščeno cerkev. Moči so me zapustile: kakor zapuščen pes sem se zvrnil na tla in glasno sopel. Samo malikove resne oči sem še videl. Gledale so me, kakor, da bi me hotele pobožati. Moje žareče oči so bile prazne, brez solza. Prikradel sem se pred oltar:

»Vem, da nisem človek, a kljub temu mi je sojeno, da živim na tem svetu — no in tako pač živim še naprej«, sem hrepeneče zajecljal. »Že takoj po rojstvu nisem imel več staršev, ne sorodnikov, kakor da bi me izgubili. Tebe torej prosim pravični bog, bodi ti moj oče; saj ni med ljudmi človeka, ki bi me imel rad, ker niti človek nisem.

Malikova usta pa so vedno nema, niti besedice mi niso odgovorila. Tako sem torej našel očeta v osebi tega pravičnega malika z zlomljeno roko.

II.

Dan za dnem sem prosil kosti od ljudi, a le zato, da bi utešil najhujši glad. Potlej pa sem takoj odšel domov, kjer me je čakal oče — tako kot je to v navadi pri ljudeh. Res je, da je bil moj dom samo zapuščena cerkev, moj oče pa samo malik z večno nemimi usti; res je, da mi ni nikoli odgovoril, če sem ga vprašal — ampak kljub temu je bil on edini, ki me ne bi nikoli zapustil na tem svetu; on je ostal torej moj edini prijatelj. Mraz je bil strašen, lakota pa tudi. Dnevi so kljub temu hitro minevali. Zdelo se mi je, kakor da bi iz dneva v dan rasel. Počasi, počasi so se prebujale v meni čudne stvari. Nekega dne sem si rekel, da nisem človek — samo zato, da naj ne bi tega nikoli pozabil. Vse je bilo zaman. Vedno bolj in bolj so se tudi v meni oglašale človeške strasti.

Dobro jed, odlično pijačo, veliko stanovanje, lepe obleke in tople odeje sem si želel — kakor ljudje. Vedel sem, da so človeške želje neuslišane, če jih rodi pasje telo. Ampak kljub temu nisem mogel pregnati te neobičajne misli.

Izložbe na lepih ulicah so dražile moje oči, cene so se vabljivo spreminjale v njih. Kljub temu pa so me najbolj mamile te noge, ki so hodile tod mimo — rožnate, nežne, lepolične noge, ki so imele barvo mesa; gotovo ni enakih na vsem svetu. Videl sem včasih, da so te noge hodile — oh, saj niso hodile, poskakovale so, plesale. Drugič pa se mi je zdelo, da so te noge velikanske — zaradi njih veličine nisem videl ničesar. To je bilo takrat, ko so počivale v rikšah in čakale, da bi jih nekdo pobožal. Včasih sem že od daleč krenil proti njim z iztegnjeno roko, da bi jih pobožal. Kakor hitro pa sem se jim približal, je splahnel moj pogum, ker sem se spomnil, da nisem človek.

Nekega dne sem jih zopet zagledal. Majhen, bel psiček je ležal pred njimi — ravnokar se je drgnil ob nje in veselo poskakoval okrog njih. »Glej, temu psu je dobro. Tudi jaz sem pes. Mogoče pa bi moral tudi jaz isto počenjati!« Ojunačil sem se. Krenil sem proti nogam. Skoraj sem že prispel do njih, ko me je naenkrat — sam ne vem od kod — porušil udarec neznane roke.

— Si ti neumen?! — samo toliko sem razumel. Glava me je strašno zabolela, zvezdice so zaplesale pred očmi in zgrudil sem se.

Ko sem se ovedel, nog ni bilo nikjer več — vsepovsod okrog sebe sem videl le režeče obraze. S prsti sem si mašil ušesa in zbežal, da ne bi slišal prezirljivo posmehovanje. Zaman sem upal vsa leta, da sem skoraj pes, morda celo pravi pravcati pes; šele sedaj sem spoznal in doumel, da še nisem vreden biti pes. S težkim srcem sem se vrnil v zapuščeno cerkev. Vse je bilo tiho, ležal sem pred oltarjem in premišljeval. Zazdelo se mi je, da zopet vidim belega psa, kako se voljno pritiska k nogam, in njegov topel domek v imenitni palači. Dobro hrano dobiva, odlično pijačo in toplo odejo — ljubkujejo ga, radi ga imajo. Pekla me je ljubosumnost, kakor peče kačji pik. Vlačiti sem se začel po zemlji, z vsemi štirimi po tleh, pozibaval sem glavo in zvijal svojo zadnjico, kakor pes, kadar maha z repom, pa tudi — lajal sem! Tako rad bi že vedel, če sem podoben psu ali ne. Lajal sem, lajal in čutil, da je moj glas že pasji lajež. Kmalu sem se pomiril. »Mogoče pa šele sedaj postajam resnično podoben psu!« — sem pomislil. Potem sem se začel poditi z vsemi štirimi na tleh. Dolgo nisem hotel odnehati. Moje roke pa so kmalu postale trudne, noge so se mi vzravnale. Zgrudil sem se na tla in jokal od razočaranja. »Kaj niti toliko nisem vreden, da bi bil lahko pes?«

Končno sem požrl solze, pokleknil pred oltar in začel moliti k maliku:

— Bog oče, prosim te, spremeni me v psa — ravno takega majhnega, belega psička!

Malikova usta pa so vedno nema...

Kljub temu sem vsak dan znova plesal z vsemi štirimi po tleh, a zaman: kazalo je, da nisem vreden biti pes.

III.

Moja koža je rumena, imam črne lase in črne oči, kratek nos in spačeno postavo, ampak — na svetu so še drugačni ljudje z belo poltjo, svetlimi lasmi, zelenimi očmi, dolgimi nosovi in visokimi postavami. Sami, v dvoje ali troje stopajo z velikimi koraki po pločniku, oholo, z dvignjeno glavo gledajo okrog sebe, hrupno pojejo, hrupno govorijo, se hrupno smejijo, kakor da bi na tisti široki cesti ali pločniku samo oni trije hodili. Ostali pa se boječe kradejo mimo ali pa se jim že od daleč izogneje.

Spoznal sem nekaj, česar prej nikoli nisem opazil, namreč to, da je na svetu več različnih vrst ljudi. Poleg navadnih zemljanov, ki jih dan za dnem srečujem po cestah, živijo še mogočnejši ljudje.

Belo čepico in bele hlače s plavimi črtami imajo na sebi, skozi odpete srajčne ovratnike pa silijo kosmate prsi. V dvoje, troje — celo po štirje hodijo. Odkar poznam ono novost, jih pogostoma vidim na cesti.

Vedno se smehljajo, kričijo ali godrnjajo, ali pa udarjajo s steklenicami po ljudeh in ščipljejo dekleta v lica. Včasih sedijo tudi v rikšah in objemajo one rožnate noge, ki jih imam jaz tako zelo rad. Njihove besede ne razumem.

Ljudje jim s spoštovanjem ponujajo sedeže — jaz se jim niti približati ne upam, saj so oni zelo veliki ljudje. Le iz varne daljave jih gledam: naskrivaj jih spoštujem, naskrivaj jim želim tudi vse dobro. Svojo lakoto si tešim z njihovo srečo. Ob pogledu na tako srečne in tako mogočne ljudi pozabim na svojo bedo. Ampak kakor sem rekel: le naskrivaj jih spoštujem in le tako jim želim tudi vse dobro. Tudi v njihovo bližino bi rad prišel, a vselej si razložim, da to ni dovoljeno, ker bi gospodo motilo to — da sem.

Nekega večera se niti premakniti nisem mogel od utrujenosti in gladu. Samo sedel sem ob zidu na cesti in božal svoje umazane noge. Hudo me je pestila lakota, moje oči so bruhale celo iskre in niti tega nisem vedel, kaj se godi okrog mene. Niti opazil nisem, da ravno oni prihajajo proti meni, oni mogočni ljudje. Brž ko sem jih opazil, sem se s težavo dvignil in se jim hotel umakniti s poti — ampak bilo je že prepozno. Konica nekega čevlja me je tako močno zadela v bok, da sem se zvil od bolečine.

— Pes!

Ta edina beseda mi je udarila v uho, mogočnež jo je bil izpljunil skozi usta. Medtem ko mi je roka božala boleče mesto, so ustnice nenehno ponavljale besedo: »Pes«.

Zopet sem se vrnil v zapuščeno cerkev; kaj bi me brigale takrat bolečine! Samo plaziti sem začel z vsemi štirimi po tleh, pozibaval sem glavo in zvijal svojo zadnjico, kakor pes, kadar z repom maha — in lajal. Sedaj sem že vedel, da sem pes...

Jokal in smejal sem se od veselja. Samo da sem, končno, le pes! Ganjeno sem se zvrnil na kolena pred malikom, usta so se mi odprla v molitev:

»Kako se ti naj zahvalim, moj oče malik?! Pes sem postal! Vidiš?! Tisti mogočni človek, tisti nadzemski človek me je tako ogovoril: ti pes!

Ampak malikova usta so bila vedno nema...

Jaz pa sem samo ležal in lajal, saj sem bil pes.

IV.

Na cesti sem videl zopet rožnate noge. Počasi so se mi približevale, kakor dva premikajoča se stolpa. Nestrpno sem jih pričakoval, da bi prispele do mene. Srce se mi je napolnilo z veseljem, saj sem vedel, da sem pes. Kmalu sem zaslišal odmev korakov čisto od blizu, zato sem se kot vihar zvalil pred nje. Vroče in tesno sem objel noge, po katerih sem tako dolgo hrepenel — noge, ki so imele barvo mesa. Z obrazom sem se jim čisto pritisnil in jih začel lizati. Nenadoma je strašen krik udaril moje uho, nekaj težkega se je naslonilo name in zdelo se mi je, da bi me nešteto rok vleklo proč — a zaman! Tako tesno sem namreč objel ljubljene noge, da mi jih tudi smrt ne bi iztrgala...

V.

Zbudil sem se. V temnem brlogu sem! Človeški glas se ne prebije do sem in — gorje! — zrak je zatohel, dušeč! Bojim se, da bi ga zmanjkalo! Ne vem kje sem... Ampak z gotovostjo vem, da to ni pasja hišica! Poskušam se plaziti po tleh, toda — jooo! — vsak ud me boli. Zvezali so me, niti premakniti se ne morem!

Spomnil sem se na zapuščeno cerkev, kjer me čaka pravični bog brez ene roke, malik, moj oče! Tam sedi, kakor zdavnaj, pred žrtvenikom čisto in hladno. Name čaka. Vrniti se hočem... Tja se želim vrniti!...

Kaj mi mar, če me vsak ud boli! Pes sem, lajal bom in grizel! Pregrizel bom verige in se vrnil domov v zapuščeno cerkev...

(Iz madžarščine prevedel J. Hradil)

(Nadaljevanje s 4. strani)

Celo uro hoda daleč je od doma. Mogoče je morala zdoma že ob desetih, ker ima pouk dopoldne. Ko se bo vrnila, bo že noč. Sedla bo za mizo, mati pa bo v veliki lončeni skledi prinesla spet juho na mizo. In še hvala bogu, da je vsaj topla juha!

»Koliko sob imate, ki v njih spite?«

Otrok jo gleda začudeno, dokler ne doume vprašanja in spet tiho odgovori: »Eno...« Da vsaj to bi učiteljica morala vedeti. Tako je vendar povsod po svetu. Revежi so lahko veseli, če sploh imajo streho nad glavo, da jih varuje pred dežjem in mrazom. Vsako leto sestavlja učiteljica zdravniški zapisnik in vedno je, ne da bi opazila, zapisala suhe odgovore o sobah: eno, eno... In potem vseeno, ali gre za hišo s šestimi, desetimi, pa celo z več ljudmi. Vedno in povsod ena sama soba. Če je v tej sobi dovolj prostora za pet, ga mora biti tudi za deset.

Nekega dne je učiteljica opazila, kako neki otrok, sklonjen pod klop, gloda veliko kost.

»Kaj imaš to?« Otrok je zardel, nazadnje pa le priznal: »Kost.«

»Spravi to zdaj med poukom, sicer ti jo vzamem in vržem v smeti.«

Otrok je skril kost pod klop in ves zardel gledal učiteljico, ki je sedela na stolu in razlagala. Mislil je na kost, ki se je moral po sili odtrgati od nje, čeprav je še ni oglodal.

Za kakih pet minut je učiteljica zagledala drugega otroka, ki se je ravno tako sklanjal pod klop in nekaj mlel z usti. Poklicala ga je po imenu in rekla: »Kaj pa delaš?«

Otrok je preplašeno vstal, roke pa tiščal pod klop.

»Pokaži, kaj imaš!«

Čisto rdeč od sramu je otrok priplekel spod klopi tisto veliko kost. Učiteljica je nemo gledala, nato pa vprašala:

»Kaj je to danes, da imate vsi s seboj tako velike kosti? Mar je kakšen praznik? Prej sem videla ravno takšno kost pri Vargazonu.«

Otroci so molčali in nepremično bolščali v učiteljico v upanju, da bo naposled le prenehala z izpraševanjem. Pa je nazadnje zares rekla:

»Spravi to kost, sicer jo tudi tebi vzamem in vržem ven.«

Ko je učiteljica po nekaj minutah zagledala drugega učenca, kako je sklonjen pod klop, je nenadoma vstala in šla po razredu. Zadržalo jo je le neko dekletce z nekim vprašanjem. Ko je tej odgovorila, je stopila k učencu, ki ga je bila videla sklonjenega pod klop.

»Pokaži Kukovec, kaj si glodal?«

Ubogi Kukovec je moral vstati, ni pa zmogel, da bi odgovoril.

»Kaj si glodal, Kukovec, pokaži!«

»Kost.« je otrok naposled zajecljal.

Učiteljica je osupnila. Spet kost! »Pokaži, kje jo imaš?«

»Nimam je.« je odvrnil otrok preplašeno v stiski.

»Kako da je nimaš, saj si jo ravnokar glodal! Kje je?«

»Dal sem jo naprej.«

»Komu?«

Miško Kranjec

KOST

Za čas uporno molčanje, nato pa tih odgovor: »Horvatu.«

»Kdaj pa?«

»Ravnokar.«

»Pokaži, Horvat!«

Nič ni pomagalo, ubogi Horvat je moral seči pod klop in prinesti na dan kost, še preden se je sploh lotil.

Učiteljica je videla veliko kost svinjskega plečeta, ki je bila že dodobra oglodana. Otroci so nepremično gledali v učiteljico in čakali, kaj bo.

»Zakaj si jo pa dal Horvatu?« je učiteljica vprašala Kukovca. »Je mar njegova?«

»Ne.«

»Zakaj pa potem?«

Trenutek zlovešče, mučne tišine, nato pa tih, obupan odgovor:

»Da jo še on malo gloda.«

Učiteljica je za čas molčala. Nenadoma pa ji je postalo jasno. Onemela je pred to resnico. Tedaj se je dvignil eden od učencev in pojasnil:

»Gospa, to kost smo že vsi glodali, vsakdo malo. Zdaj je bila pri poslednjem.«

Pretreslo jo je. Slišala je že o siromaštvu teh krajev vsaj pri nekaterih ljudeh. A revščina je doslej šla nekako neopazno mimo nje. Nikdar se ni pred njenimi očmi do kraja razgalila. Tudi so jo otroci skrbno prikrivali pred njo. Naposled je le vprašala.

»Kdo je prinesel to kost v šolo?«

»Jaz.« Oglasil se je eden najbolj bogatih. Vstal je s samozavestnim obrazom kakor zmagovalec, pogledal učiteljico in se ozrl po razredu, kakor da je njegov, nato pa nekoliko drzno pojasnil: »Dal sem jim, naj jo malo glodajo... je še bilo nekaj mesa na njej. Seveda — zdaj je že obšla vse, oglodana je.«

V razredu je vladala tišina. Otroci so čakali na obsodbo, čakali so, da jih učiteljica ozmerja, pouči. Ona pa je samo dejala vsakdanje:

»Horvat, odnesi to na smetišče. Ti, Megla, pa,« se je obrnila k bogatemu otroku, »da mi v prihodnje ne prinašaš v šolo več kaj takega!« Samo za trenutek je pomolčala, kakor da kaj premišlja, nato pa dodala s spremenjenim glasom: »Vem, otroci, da niste siti, ampak vendar — sram bi vas moralo biti, da glodate kosti za Meglo.«

Vrnila se je za mizo. Zazdelo se ji je, da bi morala razlagati o nečem čisto drugem, kakor je razlagala doslej: o svetu, revščini, o bogatih in revežih, o nečem novem... Ona pa je morala razlagati predpisano tvarino. Med tem pa bodo otroci morda mislili na kost, ki je najbrž še niso do kraja oglodali.